

Glasnik MIRA

Godište VI. • Broj 5 • Međunarodno • 2011. • Cijena 2,5 KM / 10kn

Blaženi Ivan Pavao II.

Draga djeco!

Kao što priroda daje najljepše boje godine i ja vas pozivam da svojim životom svjedočite i pomognete drugima da se približe mom Bezgrješnom srcu kako bi plamen ljubavi prema Svevišnjem isključio u njihovim srcima. Ja sam s vama i neprestano molim za vas da vaš život bude odraz raja ovdje na zemlji. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.

25. travnja 2011.

Iz sadržaja

Beatifikacija Ivana Pavla II. Blaženi Ivan Pavao II. – miris svetosti
Papa Benedikt XVI.

Razgovor
S posebnom se zahvalnošću sjećam uspinjanja na Podbrdo i Križevac
kardinal Christoph Schönborn

Ususret tridesetoj obljetnici ukazanja Kraljice Mira
Trideset godina pod Gospinim okriljem
Marija Stelzer Dugandžić

Meditacija
Životna ravnoteža
s. Dominika Anić

Iz života Crkve
Zidorušitelj i mostograditelj blaženi Ivan Pavao II. – čovjek koji je stvarao povijest
fra Tomislav Pervan

Svjedočanstvo voditeljice zajednice "Majka Krispina"
U tvojoj prisutnosti, Bože...
Priredila s. Lidija Glavaš

Duhovna oporuka jednoga velikana

Blagopokojni papa Ivan Pavao II. unići će u povijest katoličke duhovnosti kao onaj koji je uveo nova otajstva u molitvu krunice, koji je u posljednjim godinama svoga pontifikata izdao svoje papinske okružnice o krunici, o euharistiji, koji je na ulasku u novo tisućljeće podario Crkvi i svijetu svoju duhovnu oporuku. *Duc in altum - izvezi na pučinu*, geslo je te oporuke. Crkva se ne smije zatvoriti u svoj ghetto, mora na otvoreno more, pučinu, mora se suočiti s potrebama svijeta, s teškoćama. Mora uprijeti pogled u svjetionik – Isusa Krista.

fra Tomislav Pervan

O pćepoznata je stvar kako se Crkvi ne žuri. Što je za Crkvu, koja je na svjetskoj pozornici već dvije tisuće godina, pola jednoga desetljeća, pet-šest godina? Malenkost. Nakon smrti blagopokojnoga Pape u travnju 2005. svijet je plebiscitarno tražio *Santo Subito - Smjesta svetac*. Svijet je osjetio kako je između nas svetac otišao u vječnost – da bi ostao s nama kao zorni primjer doživljena i proživljena kršćanstva u današnjem vremenu. Pet godina je nevjerojatno kratko vrijeme u povijesnim tijekovima da bi se osobu uzdignulo na čast oltara. Doživjela je to Majka Tereza, doživio je to i Ivan Pavao II. To je onaj za duhovni život nužni kisik koji treba prodahnuti sve biće Crkve i svijeta nakon svih iskušenja, skandala i nevolja kroz koje je Crkva prošla u minule dvije i pol godine.

Papa koji je došao s Istoka – s njime nudi Crkva svijetu jedno posve novo lice, lice sveca, velikana, orijaša koji je prokrstaro svijetom u svome iznimno dugom pontifikatu. Neumorno je navještao Isusa Krista. To je smatrao temeljnom zadaćom svoga pontifikata. Bio je glavni, odlučni evangelizator, Kristov navjestitelj na prijelaz

Nastavak na 4. str. ►

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Medugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Dragan Naletilić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Medugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Societe generale - Splitska banka d.d., Broj računa: 2330003-5100201682 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

▶ **Nastavak s 3. str.**

zu tisućljeća. Svojom pojavom djelovao je magnetično, milijuni mladih okupljali su se na svjetske dane mladih da bi ga uživo doživjeli, opipali, iskusili, a mnogi mogu upravo njegovoj karizmi zahvaliti svoj put do vjere i Isusa Krista, svoj put u Crkvu.

Unići će u povijest katoličke duhovnosti kao onaj koji je uveo nova otajstva u molitvu krunice, koji je u posljednjim godinama svoga pontifikata izdao svoje papinske okružnice o krunici, o euharistiji, koji je na ulasku u novo tisućljeće podario Crkvi i svijetu svoju duhovnu oporuku. *Duc in altum - izvezi na pučinu*, geslo je te oporuke. Crkva se ne smije zatvoriti u svoj *ghetto*, mora na otvoreno more, pučinu, mora se suočiti s potrebama svijeta, s teškoćama. Mora uprijeti pogled u svjetionik – Isusa Krista. I Papa veli kako ne treba stvarati niti otkrivati neke nove programe. Programska zadaća je već (za)dana – u osobi Isusa Krista, u zapisanim svetim spisima, u predaji Crkve. U žarištu je svega uvijek iznova Isus Krist – isti, jučer, danas i zanavijeke isti.

Vjernici moraju pokazati svijetu Isusa Krista. "Htjeli bismo vidjeti Isusa" (Iv 12,21), molba je koju su uputili neki Grci u Jeruzalemu Filipu. I danas svijet vapije za Isusom, želi vidjeti njegovo lice, osjetiti njegovu ljubav. Na kršćanima je ne samo da govore o Isusu Kristu, nego da ga na stanovit način učine vidljivim svakomu čovjeku. Zadaća je Crkve odražavati Kristovo svjetlo u svakome povijesnom razdoblju, učiniti da njegovo lice zasja pred naraštajima novoga tisućljeća.

I Papa nastavlja: Naše bi svjedočanstvo bilo nepodnošljivo siromašno kad ne bismo mi na prvom mjestu bili oni koji razmatramo, koji su zagledani u Kristovo lice. Pogled nam treba biti više nego ikada usredotočen na Gospodinovo lice.

Svatko od nas koji dolazimo u Međugorje tražiti Lice Gospodnje, sigurno sidrište duše, zavičaj duha, smiraj u nemirnom svijetu može učiniti barem nešto u svome životu, ondje gdje živi i djeluje. *Učiniti nešto lijepo za Gospodina*. Zagledati se, naime, u lice Isusa Krista te postati na stanovit način kristoaktivni. To je naš životni program, to je temeljni i nosivi stup svake obnove u Crkvi. To je *lekcija* koju nam je ostavio u gorkim trenucima svojih posljednjih dana na ovoj zemlji, u ovoj *suznoj dolini*, ovaj veliki Papa. Dok je mogao govoriti, grmio je cijelim svijetom, zvonki mu je glas odjekivao, ali je bio još snažniji u trenucima kad je zanijemio, kad nije mogao ništa prozboriti, kad je samo pokretima davao naslutiti koliko patnju, kakvu agoniju proživljava. Upravo kao i njegov Učitelj. *Dao sam vam primjer...*

Blaženi Ivan Pavao II. – miris svetosti

Blažen li si, ljubljeni papa Ivane Pavle II., jer si povjerovao!

Propovijed pape Benedikta XVI. na Misi proglašenja blaženim Ivana Pavla II. 1. svibnja 2011.

Draga braćo i sestre!

Prije šest godina nalazili smo se na ovom mjestu za slavlje ukopa pape Ivana Pavla II. Velika bijaše bol zbog gubitka, ali još veće bijaše iskustvo beskrajne milosti koja je obujmljivala grad Rim i cijeli svijet: milost koja bijaše nešto kao plod cijeloga života moga ljubljenoga prethodnika a napose njegova svjedočanstva u patnji. Već smo onoga dana osjećali kako se razlijeva miris njegove svetosti, a Božji je puk na mnogo načina izrazio svoje poštovanje prema njemu. Stoga sam osobno htio da se ubrza proces njegova proglašenja blaženim, poštujući odgovarajuće propise Crkve. Danas je došao taj željno

očekivani dan; brzo je došao jer se tako Gospodinu sviđjelo: Ivan Pavao II. jest blažen!

Srdačno bih htio pozdraviti sve koji ste u tolikom broju došli u Rim u povodu ovoga radosnoga događaja: Kardinale, patrijarhe katoličkih Crkava s Istoka, subraču u biskupskoj i svećeničkoj službi, službena izaslanstva, veleposlanike i zastupnike javnoga života, Bogu posvećene osobe i vjerni puk. Pozdrav upućujem isto tako i svima koji su s nama povezani putem radija i televizije.

Današnja je nedjelja druga u uskrsnom vremenu. Nju je blaženi Ivan Pavao II. proglasio nedjeljom Božanskoga milosrđa. Stoga je ovaj nadnevak i izabran za današnje slavlje jer je prema planu Providnosti moj prethodnik u predvečerje ovoga svečanoga dana predao svoj duh Bogu. Danas je k tome i prvi dan Marijina mjeseca svibnja; ujedno

je ovo i spomendan svetoga Josipa Radnika. Sve se te sastavnice podudaraju i tako obogaćuju našu molitvu. Pomažu nama, hodočasnici u prostoru i vremenu. Na nebu je svetkovanje među anđelima i svetima posve drukčije! Pa ipak je Bog jedan, jedan je i Isus Krist, Gospodin, koji kao most povezuje nebo i zemlju. I u ovome trenutku osjećamo se jedni drugima blizu, kao da smo sudionici nebeskoga bogoslužja.

"Blago onima koji ne vide a vjeruju!" (Iv 20,29). U današnjem evanđeoskom odsječku Isus izgovara to blaženstvo, blaženstvo vjere. Ono nas na poseban način dira, nas koji smo se sabrali slaviti upravo jedno proglašenje blaženim. Još i više, proglašenje blaženim jednoga pape, Petrova nasljednika, koji je pozvan braću učvršćivati u vjeri. Ivan Pavao II. jest blažen zbog svoje snažne i velikodušne, svoje apostolske vjere. I misli nam same od sebe lete na jedno drugo blaženstvo: "Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objaviše tijelo ni krv, nego otac moj u nebesima!" (Mt 16,17). Što je objavio Otac nebeski Šimunu? Da je Isus Krist, Sin Boga živoga. Zbog te vjere Šimun postaje "Petrom" - Stijenom, na kojoj Isus može sagraditi svoju Crkvu. Vječno blaženstvo Ivana Pavla II. što ga Crkva danas radosno naviješta nalazi se naskroz u tim Kristovim riječima: "Blago

te, Šimune", i "Blaženi oni koji ne vide a ipak vjeruju!" To je blaženstvo vjere koju je i Ivan Pavao II. primio kao dar od Boga Oca za izgradnju Kristove Crkve.

Naše se pak misli zapućuju i do jednoga drugoga blaženstva koje prethodi svim drugim blaženstvima u Evanđelju. To je ono blaženstvo Djevice Marije, Otkupiteljve Majke. Njoj, koja je netom začela u svome krilu Isusa, upućuje sveta Elizabeta riječi: "Blažen ti koja si povjerovala da će se ispuniti sve što joj je Gospodin kazao!" (Lk 1,445). Veličanje blaženom vjere ima svoj uzor u Mariji. Svi se radujemo što se proglašenje blaženim Ivana Pavla II. događa i prvoga dana Marijina mjeseca, pod majčinskim pogledom Marijinim koja svojom vjerom podupire vjeru apostola, trajno podupirući i vjeru njihovih nasljednika, napose onih koji su pozvani na Petrovu stolicu. Mariju ne nalazimo u izvješćima o Kristovu uskrsnuću, ali je njezina prisutnost posvuda gotovo skroviata: Ona je Majka kojoj je Isus povjerio svakoga pojednoga učenika i cijelu svoju zajednicu. Na poseban način možemo konstatirati kako sveti Ivan i sveti Luka navode stvarnu i majčinsku prisutnost Marijinu na onim mjestima koja prethode današnjem evanđelju i prvomu čitanju: u izvješću o Isusovoj smrti gdje se Marija spominje uz Isusov križ (Iv 19,25)

te na početku Djela apostolskih koja prikazuju Mariju posred učenika sabranih na molitvu u dvorani Posljednje večere (Dj 1,14).

Pa i današnje drugo čitanje govori nam o vjeri, i upravo je to Petar koji prepun duhovnoga entuzijazma piše te navodi novokršćenicima razlog njihove nade i njihove radosti. Raduje me što mogu primijetiti kako Petar u ovome odsječku – na početku svoje Prve poslanice – ne govori u imperativu, nego u indikativu, u pokaznom načinu. On naime piše: "Zato kličete od radosti" – i onda nadomeće: "Njega ljubite, iako ga niste vidjeli. Još ga ne vidite, ali u njega vjerujete, te kličete od nezrecive, nebeskom slavom preobražene radosti, jer postižete svrhu svoje vjere: spase nje duša" (1 Pt 1,6,8-9). Sve je u indikativu jer postoji nova stvarnost, nova zbiljnost koja je plod Kristova uskrsnuća, stvarnost dostupna vjerom i u vjeri. "Gospodnje je to djelo" - kako stoji u psalmu – "kakvo čudo pred očima našim!" (Ps 118,23), pred očima vjere.

Draga braćo i sestre! Pred našim očima danas sja u punome duhovnom svjetlu uskrsloga Krista lik ljubljenoga i poštovanoga Ivana Pavla II. Danas će se njegovo ime pribrojiti društvu svetaca i blaženika koje je on za svoga skoro dvadeset i sedmogodišnjeg

Nastavak na 6. str. ▶

▶ **Nastavak s 5. str.**

ga pontifikata proglasio svetima i blaženima. Pri tome je uvijek izričito podsjećao na sveopći poziv na uzvišenu mjeru kršćanskoga života – na svetost – kako to ističe i saborska konstitucija *Lumen gentium* o Crkvi. Svi su članovi Božjega naroda – biskupi, svećenici, đakoni, laici, Bogu posvećeni muževi i žene – svi smo mi na putu u nebesku domovinu u koju je ispred nas otišla Djevica Marija koja je na jedinstven i savršen način povezana s Kristovim otajstvom i s Crkvom.

Karol Wojtyła je najprije kao pomoćni biskup a onda kao nadbiskup Krakova sudjelovao na Drugom vatikanskom saboru. Znao je da posvetiti zadnje poglavlje dokumenta o Crkvi Mariji znači učiniti Mariju Majku Otкупiteljevu likom i uzorom svetosti svakomu kršćaninu i cijeloj Crkvi. Taj je teološki vidik blaženi Ivan Pavao II. otkrio kao mladić, a onda ga je cijeloga svoga života čuvao i produbljivao – vidik koji je sažet u biblijskoj slici Krista na križu i njegove Majke pod križem. Slika je to koju ćemo pronaći u Ivanovu Evanđelju (Iv 19,25-27), koja je potom preuzeta u biskupski i papinski grb Karola Wojtyła: zlatni križ, jedan veliki "M" dolje desno i geslo: "Totus tuus" – koje potječe iz poznate riječi svetoga Luja Marije Grigniona od Montforta u kome je Karol Wojtyła otkrio temeljno načelo cijeloga svoga života: "Totus tuus ego sum et omnia mea tua sunt. Accipio te in mea omnia; praebe mihi cor tuum, Maria!" – "Sav sam tvoj i sve je moje tvoje. Uzimam te kao sve svoje; daj mi svoje

Moćnik s krvi bl. Ivana Pavla II.

srce, Marijo!" (Rasprava o pravoj pobožnosti prema Mariji, br. 266).

U svojoj Oporuci novi je blaženik pisao: "Kad je konklave kardinala 16. listopada 1978. izabrao Ivana Pavla II., poljski primas Kardinal Stefan Wyszyński rekao mi je: "Zadaća će novoga Pape biti uvesti Crkvu u treće tisućljeće". A onda nadodaje: "Htio bih još jednom izraziti svoju zahvalnost Duhu Svetomu za veliki dar Drugoga vatikanskoga sabora, čijim se dužnikom osjećam zajedno s cijelom Crkvom – a napose s cjelokupnim biskupskim zborom. Uvjeren sam da je zadaća mnogih novih naraštaja kroz dugo razdoblje crpsti bogatstva koja nam je podario taj Sabor u dvadesetom stoljeću. Kao biskup koji je sudjelovao na Saboru od prvoga do posljednjega dana htio bih tu veliku baštinu povjeriti svima onima koji će biti u budućnosti pozvani ostvarivati ga. A ja osobno zahvaljujem Vječnomu Pastiru što mi je dopustio služiti toj velikoj zadaći za vrijeme svih godina moga pontifikata". A što je ta zadaća, ta stvar? Ista koju je Ivan Pavao II. izrekao u svojoj prvoj svečanoj Misi na Petrovu trgu znakovitim riječima: "Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu!" Ono što je novoizabrani Papa molio od svih, to je sam osobno kao prvi uzorno živio: Otvorio je društvo, kulturu, područja politike i gospodarstva Kristu. Snagom jednoga gorostasa – koju je dobio od Gospodina – znao je preokrenuti tendencije koje su se činile nezaokretne. Svjedočanstvom svoje vjere, ljubavi i apostolske odvažnosti popraćene velikim čovjekoljubljem ovaj je uzorni sin poljske nacije pomogao kršćanima na cijelom svijetu da se ne boje nazivati se kršćanima, pripadati Crkvi te govoriti o evanđelju. Jednom riječju, pomagao nam je svima da nemamo straha pred istinom, jer je istina jamac slobode. Još jednom sažeto, ponovno nam je ulio snagu vjerovati u Krista jer je Krist *Redemptor hominis*, otkupitelj čovjeka – što je tema njegove prve enciklike, ali i misao vodilja svih drugih.

Kad se Karol Wojtyła popeo na Petrovu stolicu, sa sobom je donio svoje dubokomno promišljanje o prijeporu između marksizma i kršćanstva, u čijoj središnjici je čovjek. Njegova je poruka bila: Čovjek je put Crkve, a Krist je put čovjeka. S tom porukom – koja je velika ostavština Drugoga vatikanskoga sabora i njegova „kormilara“ sluga Božjega pape Pavla VI., Ivan Pavao Drugi vodio je Božji narod. Tako je i prešao prag trećega tisućljeća koji je s pogledom na Krista nazvao 'pragom nade'. Da, s pomoću dugoga puta pripreme na Veliki jubilej kršćanima je podario novu orijentaciju za budućnost, za budućnost s Bogom koji nadilazi povijest, ali i djeluje u povijesti. Tu službu nade, na stanovit način prepuštenu marksizmu i ideologijama napretka, ponovno je po-

stulirao za kršćanstvo dajući mu autentični izgled nade, živjeti u povijesti u duhu 'iščekivanja', živjeti u osobnoj kao i zajedničkoj egzistenciji koja se orijentira prema Kristu koji je punina čovjštva i ispunjenje njegova traganja za pravednošću i mirom.

Na kraju bih Bogu zahvalio za osobno iskustvo koje mi je podareno da budem kroz dugo vremensko razdoblje suradnik blaženoga pape Ivana Pavla II. I prije sam imao prigodu upoznati ga i cijeniti. Ali od 1982., kad me pozvao u Rim za pročelnika Zbora za nauk vjere, mogao sam ga kroz duge 23 godine iz blizine doživljavati i trajno sam sve više i više cijenio njegovu osobu. Bogatstvo njegove intuicije i njegova duhovna dubina nosili su moju službu. Njegova uzorna molitva uvijek me je dirala i uzgrađivala: On je jednostavno uranjao u susret s Bogom, pa i sred mnogobrojnih obveza svoje službe. Pogotovo pak njegovo svjedočanstvo u patnji: Gospodin mu je postupno uzimao sve, ali je trajno i stalno ostajao "stijena" kakvu je Krist htio. Njegova duboka poniznost, ukorijenjena u nutarnjem jedinstvu s Kristom, dopuštala mu je da vodi Crkvu i nadalje te da pruža svijetu još rječitu poruku – upravo u vremenu kad su slabile njegove fizičke snage. I tako je na jedinstven način ozbiljio poziv svakoga svećenika i svakoga biskupa: biti posve jedno, postati posve jedno s onim Isusom koga svakodnevno prima i prinosi u svetoj euharistiji.

Blažen li si, ljubljeni papa Ivane Pavle II., jer si povjerovao! Molimo te jačaj s neba i nadalje vjeru Božjega puka. Amen.

(Preveo fra Tomislav Pervan)

Uz fenomen Međugorja – povijesni, eklezijalni i teološki kontekst međugorskih događanja (4)

I kako vidimo, danas, petnaest godina od završetka rata, Međugorje trajno raste, i nutarnjom snagom Duha i vanjskim brojem hodočasnika. Slobodno se može reći – sine ira et studio – da se ovdje dopisuje jedno novo poglavlje obnove Crkve kakvu je zamislio sam Sabor, i da je Međugorje najbolje i najautentičnije ostvarenje saborskih smjernica za obnovu Crkve *in capite et in membris*, za obnovljeni pastoral, evangelizaciju, oživljavanje sakramenta pokore i pomirenja, koji je gotovo zamro u zapadnoj Crkvi nakon Sabora.

fra Tomislav Pervan

Novi župnik – 1982. – stalne komunističke prijetnje

Župni je administrator fra Zrinko Čuvalo. U srpnju 1982. dolazi k meni na Humac fra Jozo Pejić i priopćava mi da me uprava Provincije namjerava predložiti biskupu za župnika u Međugorju. Otimao sam se koliko sam god mogao njegovoj odluci, ali nisam mogao. Dva puna dana sam ga satima od toga odvrćao. Tomu su svjedoci fra Ivan Dugandžić, fra Tomislav Vlašić te fra Vendelin Karačić. Znao sam da je aktualni župnik u zatvoru toga bio krajnje svjestan, i nemoguće je da dvojica budu istodobno župnici. U narodu župnik slovi kao svjedok ukazanja i mučenik. Što će reći narod, što će reći fratri i vjernička javnost na smjenu legalnoga župnika? S jedne strane tri godine zatvora su predugo da bi župa bila ispražnjena pa se stvar morala riješiti, a s druge strane, onaj koji dođe, u nevolji je sa svih strana. Došao sam fra Tomislavu Vlašiću i njemu iznio cijelu stvar i zamolio ga da se posavjetuje s viđiocima. On mi je navečer, 16. srpnja, poslao poruku rukom napisanu da su viđioci rekli da se trebam prihvatiti te službe. To mi je unijelo u dušu i srce donekle mir, ali sam tražio od provincijala, nakon što sam dobio dekret o premještanju s Humca u Međugorje, mjesec dana odmora, i došao sam u Međugorje tjedan dana nakon Gospojine te iste godine. Ostao tu punih šest godina, u najteže vrijeme, kad je na trenutke bilo sigurnije biti u zatvoru nego tu, u župnome stanu u Međugorju.

Prijetnje, zastrašivanja i zabrane nisu izostale. U Čitluku komunisti vrlo tvrđi, napose čelnici mjesne partijske organizacije, u čitlučkom općinskom komitetu partije. Nimalo nisu bili susretljiviji ni mjesni članovi

partije u samome Međugorju. Svaka molba da se bilo što uredi ili sagradi objiala se od gluhe uši. Nikakve gradnje kroz sve vrijeme župnikovanja, nas trojica svećenika smještena u tri sobička, fra Slavko Barbarić koji je dolazio iz Mostara dijeli ponekada sobu s fra Tomislavom Vlašićem. To je bivša župnikova soba. Tri časne sestre žive u neljudskim uvjetima, u prostoru od devet četvornih metara, nemaju svoje kupaonice tako da sam bio prisiljen dolje ispod, gdje se pralo rublje, urediti za njih tuš-kabinu. S vremenom sam u lijevom zvoniku dao napraviti tri sobička za stanovanje u kojima bijaše ljeti neizdrživo vruće, zimi nesnošljivo hladno. Ali smo se morali snalaziti. Nikakvih vanjskih sanitarnih čvorova, u uporabi je jedino poljski zahod koji je služio đacima u školi, malo

preuređen. I zbog toga sam pozivan na odgovornost! Kako sam smio dirati u državno vlasništvo?! Vode nema, nema nikakvih higijenskih uvjeta, a hodočasnici dolaze sa svih strana svijeta. Sramota pred cijelim svijetom. Kontrola hodočasnika, napose iz inozemstva, stroga, svi se moraju registrirati u Čitluku, na miliciji. Obveza prijave postoji za sve. Mještani su u strahu, ali ujedno i ponosni. Za sve veće prigode i blagdane oko kuće su u civilnoj odjeći pripadnici Udbe, koje poznajemo, a oni prate sve kretanje, sve propovijedi i svaku riječ. Naši *anđeli čuvari*. Psihički pritisak i teret. Tek na obljetnicu ukazanja 1983. omogućen pristup i uspon na brda – i ukazanja i Križevac.

Nastavak na 16. str. ▶

S posebnom se zahvalnošću sjećam uspinjanja na Podbrdo i Križevac

Na prijelazu iz 2009. u 2010. bečki je nadbiskup, kardinal Christoph Schönborn, prvi put privatno posjetio Međugorje i zajednicu Cenacolo koja u njemu djeluje godinama. Kardinal je htio posjetiti mjesto iz kojeg su potekli mnogobrojni „dobri plodovi“. Međugorje je za nj „škola normalnog kršćanskog življenja u kojoj se uči vjerovati u Krista, moliti, živjeti od euharistije, prakticirati ljubav prema bližnjemu, jačati ono sržno u svakidašnjem kršćanskom životu“, naglasio je kardinal u jednom razgovoru neposredno po svom povratku u Beč.

Priredili Christian Stelzer i Krešo Šego

Kardinalova odluka da posjeti Međugorje pala je u ljetu 2009. prilikom njegova boravka na tradicionalnom godišnjem susretu „Festa della vita“ u zajednici Cenacolo u Saluzzu. Budući da je znao za duboku povezanost između Cenacola i Međugorja, osjetio je potrebu posjetiti mjesto iz kojega se ta zajednica proširila u cijeli svijet a u kojoj tako vidljivo djeluje snaga uskrsnuća Gospodnjeg. Jednako kao i nebrojeni hodočasnici iz cijeloga svijeta i on je zaželio na tom se mjestu pomoliti i uzeti vrijeme za šutnju i razmatranje. Uzoritog kardinala zamolili smo za razgovor u povodu tridesete obljetnice ukazanja Kraljice Mira.

Eminencijo, veoma poštovani gospodine kardinale, hvala Vam što ste pristali na razgovor za Radiopostaju „Mir“ Međugorje i za mjesečnik „Glasnik mira“. Radiopostaja „Mir“ utemeljena je prije četrnaest godina i danas svojim valovima pokriva BiH i Hrvatsku, a putem satelita i interneta, cijeli svijet. Mjesečnik „Glasnik mira“ izlazi šestu godinu. Krug njegovih čitatelja stalno je u porastu, kako u hrvatskom narodu, tako i među hodočasnici koji dolaze u Međugorje. Prije nešto više od godinu dana posjetili ste Međugorje, između ostaloga i zbog toga da biste susreli hodočasnike iz cijeloga svijeta koji u njemu u molitvi slave Silvestrovo, prijelaz iz stare u novu godinu. Bila je velika radost pratiti Vas na hodočašću i doživjeti kojom radošću bijahu ispunjeni ti dani u Međugorju. Ako se danas u mislima vratite na te dane provedene u Međugorju,

možete li nam reći čega se na poseban način i rado sjećate?

Sjećam se vrlo rado i živo svega, a na poseban se način sjećam euharistijskog slavlja polnočke u župnoj crkvi u Međugorju s oko deset tisuća hodočasnika. Doček nove godine upriličen na taj način, s hodočasnima iz cijeloga svijeta, bijaše sigurno nešto posebno.

Sjećam se s velikom zahvalnošću susreta s ocima franjevcima – s gospodinom župnikom i njegovom subračom. Kao dominikanac osjećam se posebno povezan s franjevcima.

S posebnom se zahvalnošću sjećam uspinjanja na Podbrdo i Križevac. Na ova dva zaista teško pristupačna brda – na ovo drugo, na Križevac, peo sam se zajedno sa sestrom Elvirom iz zajednice Cenacolo – to su bili za mene posebno snažni doživljaji. Zajednica Cenacolo, koju poznajem već dugo vremena, još me se više dojmila doživjevši je u Međugorju. Također, Majčino selo mi je ostalo u živom sjećanju. Susreti s Marijom Pavlović, Mirjanom Soldo, Ivankom Elez i Vickom Mijatović ure-

zali su mi se duboko u srce i s puno se zahvalnosti sjećam izvanredne gostoljubivosti u njihovim domovima. Na poseban se način i s velikom zahvalnošću sjećam vremena, iako kratkog, koje sam proveo kao ispovjednik u jednoj od niza ispovjedaonica.

A više od svega i iznad svega sjećam se onoga što mi je uopće teško opisati, a to je tajna Međugorja, zašto i zbog čega ljudi tu dolaze. To je ono što sam i u Lurdu doživio toliko puta: Ona je tu, Gospa je tu. Ona je ljudima tako blizu po svom majčinstvu, po svojoj dobroti. Vjerujem da je upravo ta njezina blizina, koju možemo svugdje osjetiti, ono što povezuje sva ova sjećanja.

Postoje posebna mjesta gdje se ta njezina blizina dađe i posebno doživjeti. Ja vjerujem da je tajna Međugorja upravo sama Gospa.

Vi ste često u razgovorima znali reći da su Vam upravo molitvene skupine u Austriji nastale po Međugorju prve skrenule pozornost na ovo mjesto, takoreći upoznale Vas s njime. Koji ste dojam imali na početku, kad bi se spominjalo Međugorje?

Moj prvi susret s Međugorjem dogodio se već početkom osamdesetih godina kad je u našoj samostanskoj crkvi, u središtu Beča, nastala međugorska molitvena skupina. I ja sam redovnik, dominikanac, a do tada nisam bio ništa čuo o Međugorju. Vidio sam da su ondje ljudi na poseban način živo molili, i to svaki tjedan, neumorno, satima. Među ostalim, molila se Gospina krunica, pjevalo se srcem, slavila se euharistija, klanjalo se pred Presvetim oltarskim sakramentom. Nekako sam stekao dojam da tim ljudima nije nikad previše molitve, nije im dosadno, oni dolaze vjerno i ustraj-

no iz tjedna u tjedan, do danas. To je upravo znak koji govori o istinitosti. Jer da je to bila samo vatra na slami, već bi se odavno ugasila.

U međuvremenu imamo u cijeloj Austriji molitvene skupine nastale po Međugorju. Svima im je zajedničko to da se u njima ljudi uz Mariju trude živjeti produbljeni kršćanski život, prožet euharistijom. Često čujemo i svjedočanstva o ozdravljenjima kojima ljudi bivaju obdareni. Prije dvanaest godina crkveno ste priznali i preporučili udruhu „Oase des Friedens“, udruhu koja prati i podupire međugorske molitvene skupine u Austriji. Što možete reći o tim plodovima u Vašoj zemlji?

Plodove, takoreći punu košaru plodova Međugorja, poznaje samo Bog sam. Ali svako toliko i meni je dano da neke od njih upoznam i doživim, primjerice vjerna i čvrsta svećenička zvanja koja su došla upravo po Međugorju.

Doživio sam svjedočanstva o obraćenjima: Mogao bih nabrojiti primjere obitelji koje ne samo da su tamo ojačale u vjeri, nego su i neke svoje krize prebrodile na dirljiv način, uz pomoć Međugorja. Sjećam se jedne obitelji – supružnici sami svjedoče – koja bez hodočašća u Međugorje, dok su djeca bila još relativno mala, jednu životnu kušnju sigurno ne bi zajedno izdržala. Danas su im sva djeca udana i oženjena, praktični su vjernici i vjerni su Crkvi. Nedavno su u nekoj prigodi svi hodočastili u Međugorje zahvaliti Gospi.

Mogao bih nabrojiti plodove ozdravljenja od ovisnosti o drogi. Već prije mnogo godina upoznao sam mladića koji je autobusom doputovao u Međugorje i od toga momenta nije više nikad u životu uzeo drogu. A mogao bih pripovijediti mnoge osobne doživljaje. Jedan ću, od brojnih, i spomenuti. Čekajući vlak u

jednom manjem mjestu, čuvar me kolodvora prepoznaje i počinje mi pripovijedati svoju životnu priču: Žena mu je umrla od raka, on nije bio vjernik, bio je jako očajan. Prijatelji su ga pozvali da pođe s njima u Međugorje. Nije mogao odoljeti a da mi s ushitom ne ispriča kako se njegov život jako promijenio, kako ga upravo vjera koju je pronašao nosi kroz život.

Poruke iz Međugorja ne govore nam ništa novoga – molitva, post, obraćenje, pomirenje, mir. Mnogi ljudi u njima vide aktualiziranje novozavjetne poruke za naše vrijeme. Dijelite li i Vi to mišljenje, da se danas, tj. u naše vrijeme, Nebo posebno zauzima za nas?

Vjerujem da u ovo posebno vrijeme dobivamo i posebnu pomoć. Kad mislim konkretno na Austriju i koliko je vjera u samo nekoliko posljednjih godina oslabjela, s pravom smo upućeni na jaku pomoć s neba.

Međugorske poruke, Bogu hvala, nisu originalne. Da je tu riječ o nekim senzacijama sve bi, zasigurno, već zamrlo jer nemoguće je svaki tjedan, svaki mjesec, svake godine davati senzacionalne poruke. Za mene je zanimljivo da su poruke, koliko ih ja poznajem i koje sam čitao, vrlo jednostavne, one su takoreći abeceda kršćanskog življenja vjere: stalni poziv na molitvu, na obraćenje, na post, na pomirenje, na mir. I svaki put iznova ono „Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu!“. Mislim da je, neovisno o tome kakav će biti konačan sud Crkve, jedno sigurno: širom svijeta milijuni ljudi čitaju ove poruke i u njima vide zov Majke Božje usmjeren njima, njihovu životu. I ako svaki mjesec ljude podsjećaju da mole, da se obraćaju, da se pomiruju i da ljube Gospu, što nam se može boljega dogoditi? To nam sigurno ne može nauditi. Zato u ovim porukama vidim jednu vrstu škole svakidašnjeg nasljedova-

nja Isusa. Marija nas upravo moli da gledamo u njezina Sina, da njega slušamo, da njega nasljedujemo. „Činite ono što vam on kaže“, prva je Marijina riječ upućena ljudima. „Činite ono što vam on kaže“ srž je međugorskih poruka.

Za mnoge su hodočasnike upravo mještani Međugorja postali svjedocima vjere. Njihova obiteljska molitva na kojoj su, posebno na početku, mogli sudjelovati i hodočasnici postala je i početkom njihova vjerskog puta. Možete li uputiti jednu posebnu poruku župljanima Međugorja te, šire, građanima BiH i Hrvatske?

Za mene je dojmivo da su se, na početku, poruke odnosile upravo na župu. Čini mi se kao da je Nebo htjelo da njegovo „oruđe“ takoreći bude spremno. Jer ako će ovo mjesto zračiti nečim posebnim, onda i njegovi mještani moraju u tome sudjelovati. Tako je bilo i sa svetim arškim župnikom, doživio je milost da se najprije obratila župa Ars. „Ars n'est plus Ars“, rekao je arški župnik nakon nekoliko godina. Ars nije više Ars, Ars se promijenio. I u Međugorju je, kako sam čuo, bilo dosta posvađanih. A kako se može širiti mir koji nam Majka Božja, Kraljica Mira, stavlja na srce, ako ga mještani ne žive? Zato mi se čini da je ovo zaista divna Gospina pedagogija u kojoj ona najprije sprema samo selo, župu za njezinu službu. Sada su mještani Međugorja upućeni na svijet provađajući svoju misiju. I zato im moramo od srca zahvaliti da su se stavili na raspolaganje i postali „oruđem“ Kraljice Mira.

U studenom ove godine planiramo u našoj katedrali u Beču naš četvrti molitveni susret za mir, na kojem će sudjelovati i neki od vidjelaca iz Međugorja. Zahvaljujemo Vam u ime svih prijatelja Međugorja što ste odobrili taj susret. Postoji li neko poseban razlog zbog kojega ste nam otvorili vrata katedrale?

Katedrala je, može se reći, srce Austrije, ona je zajedno sa Mariazellom crkva-srce. I ovaj veliki molitveni pokret, koji je mnogim ljudima u našoj zemlji donio toliko blagoslova, mora imati mjesta u katedrali. Zbog toga je to za mene kao i za našu župu i za katedralni kapitul zapravo povlastica ako se taj molitveni pokret jednom godišnje okuplja upravo ovdje na molitvu zahvale, slave i prošnje. Mi, zapravo, trebamo biti zahvalni što se taj susret događa baš u katedrali. Hvala vam svima koji na tom djelu radite, hvala župi Međugorje i svim vjernicima, i hvala franjevcima u Međugorju. S velikom radošću i zahvalnošću mislim na vas, a u svom srcu i molitvi s vama sam vrlo često.

(Prevela Marija Stelzer Dugandžić)

Trideset godina poslije (4)

Vidioce ništa ne oslobađa od dužnosti da se trude živjeti poruke koje u Gospino ime prenose drugima. Ali isto tako, ne znači da njihov eventualno nedostojan život dovodi u pitanje autentičnost poruka. Kao što Božji poziv u bilo koji oblik duhovnog zvanja nije istodobno i jamstvo pojedincu da ne će biti kušan, pa možda i otpasti, tako ni vidioci nisu ničim posebno zaštićeni. I oni su pozvani na trajni rast u duhovnome životu, ali istodobno podložni i kušnjama kao i svaki drugi čovjek.

fra Ivan Dugandžić

Uloga i problematičnost svjedoka

Nipošto ne treba zatvarati oči pred određenim poteškoćama s kojima se neki suočavaju kad je riječ o Međugorju. Dok su poteškoće u početcima uglavnom bile vezane uz osjetljiva teološka pitanja samoga fenomena ukazanja ili pak sadržaje poruka koje su vidioci prenosili u Gospino ime, s vremenom su u središte pozornosti u većoj mjeri stupili sami vidioci i njihovi životi, ali i ostali svjedoci Međugorja. Ne ćemo se ovdje baviti katkada doista naivnim i teološki neodrživim prigovorima, primjerice, zašto vidioci nisu otišli u samostan nego su se odlučili za obiteljski život. Oni koji postavljaju takva pitanja zaboravljaju da je i svećenički i redovnički poziv dar od Boga a ne čovjekov izbor.

Nadalje, Bog uvijek djeluje u konkretnim uvjetima ljudske povijesti, s konkretnim ljudima, koji postaju ne samo subjekti nego i svjedoci njegova djelovanja. Uz te

Svi oni koji na bilo koji način žive u Međugorju i od Međugorja, svjedoci su ili za nj ili protiv njega. Hodočasnici jednako zapažaju primjere vjere i nevjere, na koje naiđu. Prvi im služe kao poticaj i ohrabrenje na putu vlastitog obraćenja, a drugi ih sablažnjavaju i preko njih ide u svijet loša slika o Međugorju.

neposredne svjedoke, uvijek postoji i širi krug svjedoka. To su svi oni koji su na različite načine uvučeni u to djelovanje i koji su se svjesno i slobodno stavili njemu u službu. I što vrijeme više odmiče uloga tih svjedoka postaje značajnija, ali istodobno i delikatnija. Ona je značajnija zato što je trajno potrebno podsjećati na početke, a delikatnija zato što se njihov život s vremenom sve više promatra pod povećalom. Drugim riječima, svjedočenje njihova života postaje značajnije od svjedočenja riječima.

U jednome nevezanom razgovoru o međugorskim događanjima jedan je sudionik razgovora autora ovih redaka podsjetio kako je sada već davne 1985. godine rekao da će Međugorje biti najteže braniti od njegovih svjedoka. Jako sam se dobro sjetio konteksta u kojem je to izrečeno. Svi svjedoci ukazanja, od vidjelaca, njihovih roditelja i svećenika koji su tada djelovali u Međugorju, pa sve do najšireg kruga onih koji su prihvaćali ukazanja i poruke, tada su bili pod snažnim pritiskom komunističke tajne

policije i izloženi prijetnji progonom ako ne prestanu govoriti u Gospino ime. No nitko se tada nije uplašio i iz straha se odrekao svoga uvjerenja.

S druge strane već tada, samo pet godina nakon početka tih događaja, počeli su se osjećati i prvi znaci popuštanja onoga početnog zanosa i vraćanje na mlakost i polovičnost života. Protivnici Međugorja počeli su uporno kopati po prijašnjem životu svjedoka ne bi li otkrili nešto što će, u najmanju ruku, zbuniti i obeshrabriti dobronamjerni svijet koji se okupljao u Međugorju. Pristom se, dakako, računalo i na teološku neupućenost toga običnog svijeta i nerijetko se postizao željeni cilj. U tome kontekstu izrečena je prethodna rečenica, koju je vrijeme sve više potvrđivalo.

No ako malo bolje poznamo Bibliju i način Božjeg djelovanja s ljudima, jasno nam je da Bog nikad ne djeluje po savršenim ljudima, jer takvih, jednostavno, nema. Pristom se zaboravljaju pokora i obraćenje kao od Boga omogućen uvijek novi početak za svakoga čovjeka, što je u kršćanstvu bitno. Biblija nam također svjedoči da Bog uvijek

I u Međugorju su potrebni prodavači nabožnih predmeta koje hodočasnici žele ponijeti kao uspomenu. Potrebni su i taksisti koji će hodočasnima biti na usluzi, jednako kao i hoteli i restorani koji će te hodočasnike ugostiti. Sve je to dobro dok su oni koji se time bave svjesni kako hodočasnici nisu došli radi njih i njihovih objekata, nego radi Gospe i svetosti toga mjesta.

djeluje drukčije od ljudskih očekivanja, pa je njegovo djelovanje nerijetko iznenađujuće i, štoviše, zbunjujuće. Starozavjetni proroci najčešće su stradavali zato što nisu govorili ono što su tadašnji kraljevi i drugi prvaci željeli čuti. Oni su im naviještali riječ Božju, koja im je bila neugodna. Dosta je samo podsjetiti se da je i Isus, nakon što je odgovorio Ivanu Krstitelju koji je bio zbunjen što Isus nije nastupio kao strogi sudac i, slikovito rečeno, rastavio pljevu od žita i pljevu spalio ognjem neugasivim (usp. Mt 3,12), dodao intrigantnu rečenicu: „Blago onomu tko se zbog mene ne pokoleba“ (Mt 11,6). Ako su neki i u Isusovu ponašanju i djelovanju nalazili razlog pokolebati se, što onda reći za ponašanje bilo kojeg svjedoka međugorskih ukazanja? No to ih nipošto ne oslobađa od dužnosti da se sami trude živjeti poruke koje u Gospino ime prenose drugima, svjesni da su oči mnogih uprte baš u njih. Ali isto tako, ne znači da njihov eventualno nedostojan život dovodi u pitanje autentičnost poruka. Kao što Božji poziv u bilo koji oblik duhovnog zvanja nije istodobno i jamstvo pojedincu da ne će biti kušan, pa možda i otpasti, tako ni vidioci nisu ničim posebno zaštićeni. I oni su pozvani na trajni rast u duhovnome životu, ali istodobno podložni i kušnjama kao i svaki drugi čovjek.

Opasnost od prilagodbe

Isus nije otvoreno govorio samo o kušnjama kroz koje će njegovi učenici prolaziti, nego je otvoreno progovorio i o opasnosti prilagodbe svijetu, sve do otpada od vjere. Kako drukčije shvatiti njegovu rečenicu: „Ali kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“ (Lk 18,8). Nedugo poslije toga apostol Pavao, pišući poslanicu rimskim kršćanima, također ozbiljno poziva: „Nemojte se prilagođivati ovom svijetu!“ (Rim 12,2). Čovjek koji je snažno doživio Božje djelovanje u napasti je da s vremenom zaboravi početni žar vjere i počne se prilagođivati okolini koja do vjere ne drži.

Nekad čovjeka udalje od Boga stvari koje su u početcima bile u službi doživljaja vjere, no s vremenom su se prometnule u važnije od same vjere. U tome pogledu poučna je Isusova akcija čišćenja jeruzalemskoga hrama. Hramu u kojem su se prinisile žrtvovane životinje bili su i te kako potrebni prodavači tih životinja, ali i mjenjači stranoga novca koji su hodočasnici sa sobom donosili. No u jednom trenutku tim ljudima jedino to postalo važno. Zaboravili su na svetost hrama kao kuće molitve i to je izazvalo Isusovu ostru akciju.

I u Međugorju su potrebni prodavači nabožnih predmeta koje hodočasnici žele ponijeti kao uspomenu. Potrebni su i taksisti koji će hodočasnima biti na usluzi, jednako kao i hoteli i restorani koji će te hodočasnike ugostiti. Sve je to dobro dok su oni koji se time bave svjesni kako hodočasnici nisu došli radi njih i njihovih objekata, nego radi Gospe i svetosti toga mjesta. Kad se zaboravi ta svetost, kad postane bitna samo zarada, koja katkad ne preže ni pred zakidanjem i varanjem hodočasnika, to je izravno upereno protiv duha Međugorja. Takvi ne samo da ne mogu računati s Božjim blagoslovom, nego bi se sa svom ozbiljnošću morali sjetiti Isusova upozorenja da se vjera može lako izgubiti.

Prethodno smo govorili o užem i širem krugu svjedoka Međugorja. Svi oni koji na bilo koji način žive u Međugorju i od Međugorja, svjedoci su ili za nj ili protiv njega. Hodočasnici jednako zapažaju primjere vjere i nevjere, na koje naiđu. Prvi im služe kao poticaj i ohrabrenje na putu vlastitog obraćenja, a drugi ih sablažnjavaju i preko njih ide u svijet loša slika o Međugorju. Obračajući se svojim svećenicima, biskup njemačke biskupije Erfurt Joachim Wanke požalio se što više njegovih svećenika živi od Crkve nego za Crkvu. Kad bi se svi oni koji danas žive od Međugorja malo više potrudili živjeti i za Međugorje, bilo bi to u duhu Gospinih poruka toj župi, po kojima je želi učiniti svjedokom za sve koji tu dolaze.

(Svršetak u idućem broju)

Trideset godina pod Gospinim okriljem

Gospa dolazi, daje nam svoje poruke, poziva nas na obraćenje, hrabri nas, opominje i ostaje, jednostavno, kao majka uz svoju djecu. I to se događa po milosti ne samo nekoliko dana ili nekoliko mjeseci, nego do danas, trideset godina.

Marija Stelzer Dugandžić

Kao da je bilo jučer kad se našom župom i okolnim selima proćuo glas: „Gospa se ukazala djeci u Bijakovićima, u Podbrđu“. Taj glas je, naravno, nailazio na različite reakcije – od onih koji odmah povjerovali, do onih skeptičnih i nezainteresiranih, ali i strašljivih. Svi smo, bez obzira na to što je tko mislio i osjećao, bili zatečeni tom vijesću, pitajući se što li je tu posrijedi. A kako nam je tek nedokučivo bilo to koliko će dana sve trajati i što će biti u budućnosti. Činilo nam se kao da je toga ljeta 1981. godine vrijeme stalo. Hoće li, možda, ubrzo nastupiti ostvarenje posljednjih vremena? Je li već došlo „vrijeme žetve ovome svijetu“? Ljudi se, neki i s malo straha, počinju naglo mijenjati, počinju se međusobno miriti, više prakticirati sakramente. Neki počinju i besplatno ugošćivati one koji su iz udaljenijih mjesta hodočastili Gospi u Međugorje.

Gospa nam je otvarala srca i duše za Boga

I dok smo, razborito ili ne, razglabali i naklapali o daljnjem tijeku događanja uspujeđujući Međugorje s drugim nam poznatim mjestima ukazanja, a neki su predviđali i skori kraj ukazanja, Gospa se nije dala smesti. Ona je uporno, iz dana u dan, nastavila dolaziti. Na pitanje koje joj je, nakon nekog vremena, postavio vidjelac Ivan, koliko će još ostati među nama, Gospa se nasmiješila i rekla: „Zar sam vam već dosadila?“. Dalo se naslutiti da je Božji i Gospin plan za Međugorje nešto drukčiji od onih za ostala mjesta ukazanja. Gospa dolazi, daje nam svoje poruke, poziva nas na obraćenje, hrabri nas i opominje, ostajući uz nas kao majka uz svoju djecu. Ona uspravlja naš pogled i otvara nam srce za ono što je nebesko i što je sveto u nama i oko nas. I to se, evo, događa ne samo nekoliko dana ili mjeseci, nego do danas, trideset godina.

Bog je, preko svojih izabranika, s našom župom zamislio poseban plan. Više nas je puta Gospa podsjećala da smo kao župa posebno izabrani i da je svatko od nas veoma

bitan u tome planu. Jednom je prilikom, još na početku, tražila da potičemo naše stare na molitvu. Stariji su, rekla je, za nas i našu djecu blagoslov, a mlade i sve druge pozvala je da budu svjedoci vjere onima koji ovamo dolaze. Htjela nas je kao župu pobuditi na obraćenje, molitvu i post, na sakramentalno pomirenje i pomirenje jednih s drugima, na radosno sudjelovanje u svetoj Misi. Pozvala nas je kao župu na tjedno euharistijsko klanjanje i na klanjanje križu Gospodinovu, na čitanje Svetog pisma, na svakidašnju molitvu krunice, obiteljski ili osobno. Mnogo je toga, naime, već bilo zaboravljeno ili nepoznato. Riječju, Gospa nam je otvarala srca i duše za Boga, za nebo, za uzvišenije stvarnosti – za radosno nasljedovanje njezina Sina, na poseban način kad nadođu kušnje, bolesti i različita duševna i tjelesna trpljenja. Jednom nam je poručila kako želi da se u našim obiteljima rađa svetost i da jedni drugima budemo pomoć u nastojanju da sveto živimo.

Bog je, preko svojih izabranika, s našom župom zamislio poseban plan. Više nas je puta Gospa podsjećala da smo kao župa posebno izabrani i da je svatko od nas veoma bitan u tome planu. Jednom je prilikom, još na početku, tražila da potičemo naše stare na molitvu.

Poruke utjehe i nade

Svojim pozivom na svetost Gospa nam daje znak da je veoma odlučna u onome što s nama želi, i tako nam pomaže naslutiti razlog svoga dolaska, tj. sadržaj i bit toga Božjeg plana s nama. Svetost ne samo za posvećene, nego svetost za sve krštene upravo je ono što je i Crkva po II. vatikanskom sabo-

ru sebi zadala – promaknuti poziv na svetost za sve, ne samo za posvećene. To je za sve nas bila posebna poruka. O tome da smo svi pozvani na svetost nije nam, koliko mi je poznato, do tada nitko govorio. Činilo nam se kao da su nam ljuške pale s očiju: Gospa govori o svetosti za sve! Ona nam je tako posvijestila naše iskonsko dostojanstvo da smo zaista djeca Božja, koja će svojim svetim življenjem ispuniti ono što smo po krštenju primili – naše posinstvo. A upravo je to potrebno za naš suživot na zemlji. Ljudi su se toliko udaljili od Boga i toliko služe raznoraznim božanstvima, da je potrebno potaknuti jedan drugi pol svetih ljudi, svetih zajednica i svetih obitelji. U porukama koje do danas, svakoga 25-og u mjesecu, dolaze za župu i svijet, milijuni su ljudi osjetili i čuli poziv neba i mnogi se, po milosti Božjoj, zaista posvetišu u različitim staležima.

Međugorje je, takoreći, postalo lozinkom za nadnaravno, za sveto, za ozbiljno shvaća-

nje vjere, ne samo u Katoličkoj Crkvi, nego i kod ljudi drugih vjera, za sve ljude dobre volje koji na svoj način vjeruju da ovaj svijet ne može sam od sebe opstati i da mu treba poticaj i pomoć od Boga.

Čitajući Gospine poruke i razmišljajući o njima (već trideset godina), čovjek se ne može ne osjetiti sretnim, ma koliko mu bilo teško na srcu. Jednostavno, to su poruke utjehe i nade, poruke evanđelja. Osobno mi je postalo „navikom“ da s vremena na vrijeme čitam i razmišljam o više poruka istodobno, i svaki put osjetim posebnu Gospinu ljubav i njezinu toplu majčinsku blizinu. To me ispunja radošću i snagom da idem dalje putom kojim mi je ići do obraćenja, do svetosti i, konačno, do potpunog ispunjenja u vječnosti. Često mi se dogodi da se, dok čitam poruke, osjetim kao da prolazim nekim predivnim perivojem punim prekrasna cvijeća prelijepih boja i ugodnih mirisa, koje moj život čini ljepšim, radosnijim i zahvalnijim. Blagoslovljen neka je svaki trenutak vremena u ovih trideset godina koji sam proveo nadahnjujući se tim majčinskim pozivima i uputama, posebno u vrijeme nekih bitnih životnih odluka i teških trenutaka. Uz Sveto pismo, poruke su mi najdraže duhovno štivo, pred kojim se bez zadržke otvaram, one me, kao malo što drugo, nadahnjuju za konkretan kršćanski život. Često pomislim kolika je šteta što se katolički i drugi kršćanski teolozi međusobno dijele na konzervativne i progresivne i tako nanose silnu štetu vjernomu puku, zbunjujući ga svojim nadmudrivanjima koja ničemu ne vode. Gospa nam preko malenih pokazuje put do Boga, ona gradi mostove ljubavi i međusobnog poštovanja i izvan katoličkoga i kršćanskog svijeta. Ne samo kršćani i katolici, nego i pripadnici drugih vjera u Međugorju nerijetko svjedoče da se tu dobro osjećaju, da ih tu nešto privlači.

Gospin plašt

Kako već više od dvadeset godina ne živim u Međugorju, čini mi se da izdaleka bolje vidim učinak i odjek Gospina dolaska k nama u to malo, zabitno selo. Kad, ponekad, osjetim nemili zadah tuđine i čežnju za rodnim krajem, brzo me utješi pomisao da u velegradu, u kojem se i domaći nerijetko osjećaju strancima, imam toliko prijatelja i toliko Gospine dječice s kojima me veže ne samo ista vjera, nego i ista iskustva vjere i ista želja odgovoriti na tako izvanredan poziv neba u vremenu u kojem su ljudi sve više okrenuti prema zemlji i prema samima sebi. Gospa svoju dječicu stavlja diljem svijeta kao svjetiljke u tami i mi tako jedni za druge postajemo znakom i poticajem na dobro. Kad

susretne nekoga tko mi kaže da se upravo vraća iz Međugorja ili da se za Međugorje sprema, tako me razveseli i daruje mi onaj skoro obiteljski osjećaj međusobne povezanosti i pripadnosti Međugorju, koje je zaista postalo – kako to reče naš fra Ivan Dugandžić – „Crkva u pokretu“, a ne samo pokret u Crkvi. To je taj nadugo i naširoko rasprostrti Gospin plašt kojeg smo, po međugorskim ukazanjima, mnogo više postali svjesni i za koji smo Bogu zahvalni. Svaki moj povratak kući, u krug drage mi uže i šire obitelji i prijatelja, začinjen je jednim još dubljim osjećajem – osjećajem povratka Gospi, našim blagoslovljenim, molitvom i pokorom natopljenim brdima i župnoj crkvi, koji me tako nježno grle kad im se vraćam. Čeka me i naše preobraženo, pa i malo iznakaženo selo, u kojem se ponekad ne snalazim tako brzo, koje je pod teretom križa izabranja i mora ga uzeti na sebe i u malome dijeliti sudbinu Crkve i svijeta. Zato ga još više volim, u srcu ga ljubomorno čuvam i molim Boga da, bez obzira na sve to, ostane nedirnutom „Gospinom oazom mira“ i da svakom dobronamjernom tražitelju bude putokaz povratka Bogu.

U međuvremenu sam postala majkom četiriju dragih djevojčica i time sam, mislim, u sebi produbila osjećaj za Gospino majčinstvo, a kroz to, nadam se, i zahvalnost za tolike milosti i darove, iznad svega za njezinu majčinsku strpljivost i ustrajnost s nama koji tako često teturamo i posrćemo na putu obraćenja. Mi koji mislimo da smo na tom putu već poodmakli! A kako je tek mora boljeti srce za tolikom drugom dragom joj djecom širom svijeta, gledajući ih žrtvom mržnje, nepravde i, napose, sotonske zasljepljenosti i grijeha. Gospa u porukama izražava i svoju žalost što se ne obraćamo i što oklijevamo otvoriti se njezinu majčinskom srcu i srcu njezina sina Isusa. Nekoliko nas je puta pozvala na posvetu, osobnu i obiteljsku, a preko Jelene Vasilj, koja je imala dar nutarnjeg govora, čak nam je i diktirala molitve posvete, koje mnogi prijatelji Međugorja svakodnevno mole i tako se posvećuju Isusu i Mariji.

Završavajući ovo razmišljanje, pomišljam kako bi bilo dobro i spasonosno za nas – a za Gospu i njezinih trideset godina među nama velika radost – kad bismo joj se kao pojedinci, kao obitelji i kao župa ponovno posvetili, i kad bismo tu posvetu svakodnevno na posve osoban način obnavljali u vidu molitva koje već poznajemo a u koje ćemo unijeti samo novi žar srca i odlučnosti da, po Mariji, potpuno pripadamo Bogu. Ona nas je svojim izabranjem darovala i počastila kao do sada još ni jedan drugi narod na zemlji.

▶ Nastavak sa 7. str.

Tako je to potrajalo za vrijeme svega moga boravka. U nemogućnosti da bilo što gradimo ili radimo, kupovali smo zemlju iza crkve, jer su do same crkve bili vinogradi i oranice. Dali se na uređenje crkvenoga dvorišta, barem onoga što je pripadalo nama. I to sve bez ikakvih dopuštenja. Da smo tražili, dobili bismo odbijenicu. Tako smo radili ilegalno. Isto tako smo uveli vanjsku rasvjetu, elektrificirali dvorište. U crkvi smo morali zbog zagašljivosti napraviti sa strane po dvoja vrata kao *emergency exit*. Nemoguće bijaše riješiti onodobno klimatizaciju u crkvi, naime ljeti hlađenje, zimi grijanje. Bilo je mnogo pokušaja, obilazili razne ustanove koje su onda imale klimatizaciju (primjerice jadranske hotele), ali je sve bilo za nas neizvedivo. Tehnika onodobno još ne bijaše uznapredovala. Da bismo donekle spasili situaciju, morali smo ljeti jednostavno skidati stakla s prozora kako bi se stvorio propuh u crkvi i zrak ventilirao. Može se reći da se sav svijet slijegao u Međugorje, cijela Hrvatska. Iz Slovenije dolaze hodočasnički vlakovi na relaciji Ljubljana – Mostar. Jedne zgode vlasti nisu htjele staviti na raspolaganje autobuse u Mostaru pa su se ljudi morali voziti taksijem u Međugorje (tridesetak kilometara!). Tolika bijaše nesnošljivost kod vlasti spram Međugorja. Jedne pak zgode nadbiskup se Francić izrazio kako je Međugorje u njegovoj nadbiskupiji na pastoralnom planu učinilo daleko više od svega uobičajenoga, normalnoga pastoralna nakon rata naovamo. On je bio dovoljno pošten i vjeran da je to priznao. Ljudi su dolazili i vraćali se doma kao obrćenici, prouduhovljeni te kao svjedoci koji su svjedočili osobne promjene.

Pa i kad sam odlazio iz župe u listopadu 1988., nije se dao naslutiti pad komunizma. Od općine smo otkupili staru školu časnih sestara koja je bila ruševina. Učinili smo to u posljednji trenutak jer su Slovenci (njihova turistička agencija Kompas) tu namjeravali praviti veliki hotel. Tek se 1986. sjetila općina, nakon naših upornih zahtjeva i molba te sramoćenja u javnosti, da napravi vanjske sanitarne čvorove koji su proradili tek godinu poslije, 1987., ali ni to nije bilo na zapadnoj civilizacijskoj razini. Nešto kao za 'vojsku' ili za balkanski kolodvor. Svaki pokušaj bilo kakvih radova bio je sankcioniran dolskom inspekcije, a redovito su slali u inspekciju nekatolika, jednoga muslimana Đukića, rodnom iz Blizanaca. Čovjek 'odradivao' svoj posao inspektora za plaću.

Riječju, godine muke i nevolje, godine progona i šikaniranja sa strane vlasti, godine zabrana sa strane biskupa, koji nije štedio

ni fratre ni vidioce. Najprije je zbog bolesti morao otići iz župe fra Veselko Sesar, a provincijal je namjesto njega poslao fra Slavka Barbarića. Onda je stigao u župu fra Dobroslav Stojić, ali je doskora premješten u Vitinu fra Tomislav Vlašić, koji je za biskupa bio glavni mistifikator i ključna osoba u propagiranju ukazanja. Na njegovo mjesto došao je fra Petar Ljubičić, a kad je biskup prisilio provincijala da premjesti i fra Slavka iz Međugorja u Blagaj, na moju molbu provincijal je predložio u Međugorje fra Ivana Dugandžića. Vidioci su u početku imali ukazanja – nakon što ih je milicija otjerala s brda – u prostoriji desno od glavnog oltara u crkvi, gdje se nekoć slavila jutarnja sveta Misa (prije samih ukazanja), potom je vidiocima zabranio predmoliti krunicu i sedam Očenaša. S vremenom im je naredio da se uklone i iz te prostorije. Otada su imali ukazanja u župnom uredu, pa nas je prisilio da ih i odatle maknemo. Zatim su imali ukazanja u crkvi, u koru, pa onda u jednoj sobici u zvoniku. Ni to mu nije bilo dovoljno pa ih je otjerao iz crkvenoga prostora tako da su bili prisiljeni udaljiti se od crkve i imali su ukazanja u svojim domovima. Kod Mirjane u Sarajevu prestala su ukazanja o Božiću 1982., kod Ivance u svibnju 1985., u Jakova u rujnu 1998. (točno tri godine prije napada na New York i Pentagon, 11. rujna 2001.). Sva ta šikaniranja sa strane crkvene vlasti oni su podnosili str-

pljivo, ali su – vjerujem – u duši imali osjećaj gorčine i neprihvaćenosti. Osjećali su se neprihvaćeni od Crkve, štoviše, odbačenima od Crkve, a imali su nutarnji *impetus* u pitanjima ukazanja. Pogotovo je na njih moralo šokantno djelovati kad bi mjesni biskup za svojih nastupa (redovito za podjeljivanja sakramenta krizme) njihovo svjedočenje nije-kao, nijekao bilo kakva ukazanja, faktički ih pretvarao u lašce i zavodnike naroda. Dakle, javne objede, pa čak i klevete.

Porast broja hodočasnika

Nikakve sankcije, međutim, nisu mogle smesti vjernički puk da dolazi u Međugorje. Vidioci su s vremenom postali gotovo nevažni. Bijahu važni u početcima, kao inicijalno paljenje za hodočasnike, a kad su milijuni prošli ovim mjestom, imali svoje iskustvo, bili dirnuti milošću, onda vidioci više nisu bili važni. Imamo na djelu *consensus fidei fidelium*, gdje Duh Sveti djeluje preko vjernika koji su u jednome suglasni: Oni vjeruju, iz toga uvjerenja žive, to uvjerenje i iskustvo sa sobom nose u svijet. Obistinjuje se ponovno onaj stari princip kako je *lex orandi* ujedno i *lex credendi*, kako *lex orandi statuit legem credendi*.

Vidioci su postupno odstupili s pozornice, a na pozornici su ostali Gospodin – molitva, sakrament pomirenja, euharistija, klanjanje (koje smo uveli još 1982., četvrt-

kom i petkom) te neumorno štovanje Majke Božje. Još jednom se obistinilo kako je Marija *zvijezda nove evangelizacije*, kako je ona glavni motor evangelizacije, upravo kao što to bijaše i na Duhove, a potom vjerojatno i za apostolskoga sabora u Jeruzalemu oko god. 50. Međugorje se širilo diljem svijeta, koncentričnim krugovima. Najprije samo mjesto, potom Brotnjo, bliža okolica i Hercegovina, a onda Dalmacija, Hrvatska i Bosna, Slovenija. Dolazili su hodočasnici iz inozemstva sporadično prve dvije godine, a otkako je nakon višekratnih pohoda Međugorju i nazočnosti trenutku ukazanja napisao svoje knjige o Međugorju René Laurentin, francuski teolog i mariolog, koji je napisao temeljne studije o lurdskim ukazanjima, počeli su dolaziti francuski hodočasnici, godine 1983. Međugorje su otkrili i Talijani, a potom Austrijanci i Nijemci. Američki su hodočasnici počeli dolaziti u većem broju od 1984., sve zahvaljujući knjigama, videomaterijalima koje su pojedinci, amateri ovdje snimali, neki već ujesen 1982. (Obitelj Karminski iz Pennsylvanije, koja je ostavila sve svoje materijale našem Etničkom institutu u Chicagu). Mnogi su upravo ovdje osjetili poziv za duhovno zvanje, a grupa mladih studenata iz Austrije pokrenula je i već više od četvrt stoljeća izdaje svoju reviju četiri puta godišnje, koja je nešto kao živi arhiv Međugorja.

Ne bih se osvrtao ovdje na radove raznih komisija koje su se nizale. Biskup je nosio u Rim još godine 1985. rezultate svojih komisija te apodiktikčno tražio da se zabrani hodočašćenje, da se sve dokine kao laž i izmišljotina, ali je mudri i razboriti kard. Ratzinger odbacio zaključke i prebacio sve na BKJ i kardinala Kuharića. BKJ je ustanovila svoju komisiju 1987. koja je završila svoj rad otprilike mjesec dana prije izbijanja rata na ovim prostorima, u svibnju god. 1991. Mnogi su očekivali da će s ratom na ovim prostorima zamrijeti i Međugorje, ali ni u ratu ono nije prestalo sa svojim djelovanjem privlačeći i hodočasnike, ali motivirajući nebrojene na humanitarne akcije diljem svijeta, kako bi se pomoglo žrtvama rata na sve strane, ne birajući i ne razlikujući tko je koje vjere. Upravo su toliki muslimani i njihove žrtve rata iskusi i danas dobivaju materijalnu pomoć zahvaljujući međugorskim volonterima po cijelom svijetu.

I kako vidimo, danas, petnaest godina od završetka rata, Međugorje trajno raste, i nutarnjom snagom Duha i vanjskim brojem hodočasnika. Slobodno se može reći – *sine ira et studio* – da se ovdje dopisuje jedno novo poglavlje obnove Crkve kakvu je zamislilo sam Sabor, i da je Međugorje najbolje i najautentičnije ostvarenje saborskih smjernica za obnovu Crkve *in capite et in membris*, za obnovljeni pastoral, evangelizaciju, oživljavanje sakramenta pokore i pomirenja, koji je gotovo zamro u zapadnoj Crkvi nakon Sabora.

Ni službena crkvena hijerarhija nije blagonaklono gledala na razvoj i događanja oko Međugorja. Prema vidiocima se postupalo i još uvijek postupa mačehinski, svim se sredstvima pokušava obeshrabiliti hodočasnike i hodočašćenja, zabranjuju se službena hodočašća, množe se metode kojima se pojedinci pokušavaju usutkati ili u javnosti ozloglasiti. Vjernici pak imaju svoja iskustva o kojima govore. *Ne možemo šutjeti o onome što smo vidjeli, što smo iskusili*. Kao da se u naše doba ponavljaju Djela apostolska, dopisuje se njihovo novo poglavlje. Međugorje se širi u bazi, nastaju molitvene grupe diljem svijeta nadahnute Međugorjem, tiskaju se knjige, brošure, časopisi, koriste se dostignuća suvremene tehnike, snimaju se filmovi koji kruže svijetom. Slobodno se može reći i s punim pravom kako je i s obzirom na broj molitvenih zajednica koje su nastale kao plod Međugorja, i s obzirom na tiskani materijal, razne molitvenike, knjige, brošure, novine, časopise, ono daleko prisutnije u Crkvi – živoj i molećoj – od jednoga Lurda ili Fatime. Ono je uistinu do kraja internacionalno, katoličko, sve-opće.

Međugorske poruke

U prvim danima svi su bili iznenađeni. I vidioci, ali i vjernički puk. Bilo je dosta konfuzije, nesnalaženja, bilo je mnogo radoznalaca koji su od vidjelaca htjeli saznati koješta. Smatrali su kako vidioci imaju *vrući telefon* s nebom pa su im dolazili s kojekakvim pitanjima na koja vidioci nisu mogli nikako odgovoriti.

Drugoga dana ukazanja Marija se predstavila kao Majka Božja. „Ja sam Blažena Djevica Marija“, a četvrti je dan dala poruku za svećenike da budu vjerni, dok je petoga dana, na pitanje vidjelaca, što želi od naroda, odgovorila: „da narod moli i čvrsto vjeruje“. Sve bijaše poruka cijelome svijetu u komunističkom ozračju kako Bog jest, kako Boga ima. Jednom je zgodom na njihov upit, što s onima koji im ne vjeruju, odgovor glasio: Blaženi oni koji ne vide, a vjeruju. Prvih dana prenijeli su poruke župniku o molitvi i obraćenju zatim o miru. Zatim su vidioci govorili o postu, o sakramentu ispovijedi. Nije bilo nekih sustavnih poruka. Čini se da su imali nutarnji *impetus* biti u društvu s Gospodom, upravo kao s majkom, kao s najboljim prijateljem.

Od prvoga ožujka (1. 3. 1984.) preko Marije Pavlović, vidjelice, Marija daje poruke četvrtkom najprije župi. Želi, upravo kao u Knjizi Otkrivenja, ponovno potaknuti župu koju je izabrala da nastavi istim žarom živjeti ono što je Marija tražila od početka. Te su poruke uglavnom kratke, kratki proroci poticaji za temeljit kršćanski život. Poruke četvrtkom dolazile su kroz pune tri godine, sve do početka god. 1987. Otada dolaze preko Marije Pavlović svakoga 25. u mjesecu. Tako to traje do danas.

Bio sam toliko puta nazočan trenutku kad je Marija primala poruke. Odmah nakon ukazanja Marija, vidjelica, povlači se u kut, piše poruku svojom rukom, dake, njezin autograf. Nakon toga bismo redovito ispravljali gramatičke ili pravopisne pogreške glede jezične točnosti i ispravnosti. I tu – u sitnicama ispravljenu poruku – Marija ponovno prepisuje u svoju bilježnicu, jer je ne može više reproducirati u onome obliku u kome ju je dobila i u prvom mahu zapisala, te bi takvu, malo revidiranu zadržavala za sebe, a prevodioci čekaju da prevedu na strane jezike. Dakle, nikakva manipulacija ni pisanje poruka sa strane svećenika, franjevaca i sl., kako se običavalo reći ili podmetati. Poruke su u bitnome proroci poticaji, često pokude, nekada i pohvale na račun prihvaćenosti Marijinih poticaja. U njima pak nema doktrinarnih zabluda.

(Svršetak u idućem broju)

Životna ravnoteža

Uistinu sveti ljudi ne hodaju uokolo osjećajući se svetima. To su jednostavni ljudi svjesni svoje ljudske slomljenosti ali i Božje blizine i dobrote. Imaju smisla za humor, slobodni su i odgovorni, radosno izvršavaju svoje svagdanje obveze, i nisu mrzovoljni. A ljudi koji njeguju samo svoj ideal svetosti, prepuni straha, stalno sebi nešto zabranjuju bojeći se da će izgubiti nešto od svoje svetosti. Cijelo vrijeme kao da sebi prijete prstom: nemoj to osjećati, nemoj to ni pomisliti, nemoj to učiniti, nemoj ovo ni sanjati, nemoj se tomu nadati, ne čezni za onime, nemoj, nemoj, nemoj...

s. Dominika Anić

Ravnoteža je riječ koja se, u različitim kontekstima, općenito mnogo upotrebljava u životu. Primjerice, često možemo čuti da je bitno u svemu naći ravnotežu; da ni u čemu ne treba pretjerivati; da treba tražiti zlatnu sredinu i slično. Ljudi koji su u svome životu uspjeli uspostaviti ravnotežu smatraju se mudrima. Između rada i odmora, između akcije i kontemplacije... No, tu se uvijek pojave neke poteškoće, ponajprije vezane uz naša ljudska očekivanja – ili od sebe samih ili od drugih. Ravnoteža je vezana uz krjepost umjerenosti na kojoj je inzistirala stara mudrost i prokušana duhovnost. Protivno ravnoteži ili umjerenosti sve je ono čega je premalo ili čega je previše. Možda ima previše svetosti, odnosno potrebe za savršenšću, potrebe za svetošću u našem životu; možda previše svjetla ili previše tame?

Ideal svetosti

Kad je u pitanju duhovni život, ljudi često misle da je za postizanje svetosti potrebno što više moliti, stalno se oslobađati svjetovnog, materijalnog i profanog i svim silama prionuti samo uz duhovno. Misle da se nagomilavanjem pobožnih riječi, odricanja i zavjeta, od sebe može učiniti u svemu savršene ljude.

Smatra se da svaki čovjek u prvoj polovici svoga života gradi svoj izvorni svetački imidž, a da mu ga redovito u drugoj polovici života Gospodin ruši. Zašto je to tako? Pa vjerojatno zato jer je u toj izgradnji previše materijala potrošeno na njegovanje vlastita ega i u dobroj mjeri lažne slike svetosti. Potrebno je, tako, da se ta utvrda sruši e da bi čovjek mogao uvijek započinjati iznova i to sada, uvijek samo sada. On ruši u nama sve ono što znači biti savršen po ljudsku.

Neki ljudi kažu da otprilike svakih sedam godina stari odgovori padaju u vodu te se moramo vratiti Gospodinu i nanovo postavljati ta pitanja: Što znači *sada* ljubiti Boga? Što znači *sada* mu vjerovati? Ako na ta pitanja još uvijek u sebi imamo neke stare odgovore, recimo one do kojih smo došli u 18.

ili 21. godini života, kad smo se odlučivali za neko zvanje, a koji nam i dan-danas vrijede, onda se nismo maknuli s mjesta, nismo rasli, nego smo se začahurili, a to može biti opasno i po nas i po okolinu. Duhovno putovanje sastavni je dio svekolika životnog putovanja. Ono nije zasebno ni izdvojeno. I ako tako činimo, sebi radimo veliku štetu.

Neki se ljudi u svojoj vjeri nisu maknuli od dječje molitvice „Anđele čuvaru“, a u poslovnom svijetu su jako uspješni, u nekim stvarima i savršeni. No savršenstvo je veo-

ma opasan pojam zato što ima mnogo više zajedničkog s našim egom nego s Bogom. Ljudi jednostavno bivaju toliko zaokupljeni sami sobom i svojom savršenšću da ne mogu primijetiti stvarni život oko sebe a kamoli potrebe drugih.

Prava svetost uopće ne izgleda kao svetost i ne daje mnogo zadovoljstva. Uistinu sveti ljudi ne hodaju uokolo osjećajući se svetima. To su jednostavni ljudi svjesni svoje ljudske slomljenosti ali i Božje blizine i dobrote. Imaju smisla za humor, slobodni su i od-

govorni, radosno izvršavaju svoje svagdanje obveze; i nisu mrzovoljni. A ljudi koji njeguju samo svoj ideal svetosti, prepuni straha, stalno sebi nešto zabranjuju bojeći se da će izgubiti nešto od svoje svetosti. Cijelo vrijeme kao da sebi prijete prstom: nemoj to osjećati, nemoj to ni pomisliti, nemoj to učiniti, nemoj ovo ni sanjati, nemoj se tomu nadati, ne čezni za onime, nemoj, nemoj, nemoj... Čovjek koji cijelo vrijeme sebi prijete prstom, vrlo će vjerojatno s tom prijetnjom ići okolo i prijetiti svima oko sebe. Lice koje imamo prema svom unutarnjem svijetu imat ćemo i prema vanjskome.

Cjelovit život

Sv. Terezija Avilska jednom je prigodom rekla da bi neke trebalo potjerati iz kapelice u kuhinju da gule krumpire. Zasiurno je za to ova velika žena imala dostatnih razloga. Za Tereziju nitko ne može kazati da joj molitva nije bila važna, pa otkuda onda takva reakcija, neki će se upitati. Najvjerojatnije je Terezija shvatila da je nekima kapelica i molitva u njoj postala idealan izgovor za bijeg od života i onih običnih a nužnih djela kao što je guljenje krumpira, a još je pogubnije ako su

Neki se ljudi u svojoj vjeri nisu maknuli od dječje molitvice „Anđele čuvaru“, a u poslovnom svijetu su jako uspješni, u nekim stvarima i savršeni. No savršenstvo je veoma opasan pojam zato što ima mnogo više zajedničkog s našim egom nego s Bogom.

se ti bjegunci u sveti prostor zbog toga osjećali svetije i bolje od drugih.

Terezija je željela sebi i drugima omogućiti iskustvo slobode u molitvi i radu, iskustvo svetosti u stvarnome, konkretnom životu, u običnosti svakoga dana. Naučiti ravnotežu između jednoga i drugoga. Oboje je jednako važno. Sretan je onaj čovjek koji ne koristi molitvu kao izgovor da ne bi ništa radio ili rad kao izgovor da ne bi molio. Život nam je darovan kao sveta stvarnost i odgovornost. I molitva i rad u njemu trebaju naći svoje mjesto, ali nikada i nikako jedno nauštrb drugoga, nego da jedno drugo nadopunjuje i blagoslivlja.

Postoje ljudi koji neprestano rade i nemaju vremena zaustaviti se, sagledati svoj rad, do-

putiti da budu blagoslovljeni u svome radu. Čovjek koji teži ljudskoj i kršćanskoj zrelosti treba se zaputiti na put odrastanja, na put samospoznaje. Priznati sebi uvijek iznova svoje osjećaje i prihvatiti svoje pravo „ja“ kako ne bi pao u zamku da živi dvostrukim životom ili u samozavaravanju. Ponekad čovjek i ne primijeti kako mu skriveno zlo ili zlo obučeno u lažno dobro razdjeljuje život varajući ga kako je nešto važnije od drugoga. I tako u čovjeku stvara razdor, a s vremenom to prelazi u oblik ponašanja i djelovanja a da i ne primijetimo. Nasuprot tome, dobrota je cjelovita, stavlja stvari zajedno, integrira u cjelokupni ljudski život svjetlo i tamu, molitvu i rad, kontemplaciju i akciju. I samo tada možemo govoriti o cjelovitosti ljudske osobe. Integrirati u svoju osobnost sve ovo znači govoriti o čovjeku koji se bez straha upustio na put koji vodi u život, štoviše, koji je život sam. Kroz priznavanje naših osjećaja krivnje i ljutnje, kroz suočavanje s našim strahovima mi bivamo sposobni životu dati ljudski okus u svemu.

Postoji jedna slika na kojoj je prikazan čovjek koji u desnoj ruci drži zlatnu nit, a na kraju te niti je bijeli labud koji ga vuče prema gore. U lijevoj ruci drži zahrđalu uzicu na čijem se kraju nalazi crni pas koji ga vuče u suprotnom pravcu. Vidi se jasno kako je taj čovjek razvučen. Spas se nazire samo u tome da približi labuda i psa, da ih pomiri, da prestanu vući svaki na svoju stranu. Kad ih naučimo da poštuju jedan drugoga oni će našem životu dati jednu novu dimenziju i vrlo kreativnu napetost. Crni pas ima veze s našom ljudskošću i našom svetošću koliko i bijeli labud ali samo onda kad pas zavoli labuda i kad labud zavoli psa. Čovjek će biti rastrgan sve dok su u neprijateljskim odnosima. Labud uvijek predstavlja preobraženu ljudsku čežnju da bude bolji, da raste i postaje kristolik. No osjećamo i tu pasju čežnju: onu trenutačnu prisutnost u realnosti, u trenutku, da se nosimo samo s onime što je pred nama – našim osjećajima, ranama, čežnjama... Kad to spojimo imamo snagu, predivne ljude koji, istina, padaju i griješe ali koji te padove i grijehe donose Gospodinu, a on ih pretvara u život, u dobrotu. Doista, kako se uravnotežiti?

Foto: Dami

Zidorušitelj i mostograditelj blaženi Ivan Pavao II. – čovjek koji je stvarao povijest

Šest godina nakon blažene smrti povijesna pojava Ivana Pavla II. uzdignuta je u Katoličkoj Crkvi na čast oltara. Proglašena je blaženom osoba koja je obilježila završetak jednoga i početak novoga stoljeća i tisućljeća.

fra Tomislav Pervan

Obično se za njega veli da je bio pjesnička duša, duboko religiozan, mistik. Redovito se pojam mistika i mistike veže uz onostranost – mistici su za mnoge izvan ovoga svijeta, urojeni u drugu zbiljnost, za-zbiljnost. Stvari, zapravo, stoje drukčije: Što je čovjek više mističan, što je više urojen u Boga, to je više on političan, to više djeluje politički, društveno, to više je upravo usred svijeta koji treba svećanih likova kao pokretača i uzora. Za svoga duga pontifikata proglasio je toliko blaženika i svetaca samo s jednom nakanom: U današnjem svijetu pomućenih ciljeva, lažnih veličina, krivih uzora ponuditi istinske osobe koje ljube Boga i čovjeka, koje ljubeći Boga moraju ljubiti čovjeka. U tome je Ivan Pavao II. bio nenadmašiv. Utisnuo je biljeg povijesti, dao je pečat svomu vremenu, u povjesnicama će biti slavljene kao osoba koja je najvećma doprinijela padu jedne bezbožne ideologije koja je skoro sedam desetljeća okivala svijet, dijelila cijeli svijet na dva tabora.

Sami njegov izbor za papu bijaše iznenađujući. Za njegov izbor – neovisno o Duhu Svetome koji vodi Crkvu – ljudski govoreći bijaše najzaslužniji onodobni bečki kardinal Franz König, koji je nakon pat-pozicije u talijanskom kardinalskom zboru došao pred poljskoga primasa Wyszyńskoga (Višinskoga) te mu savjetovao da ponude nekoga iz svojih redova, s Istoka. Bečki je kardinal imao u zreniku krakovskoga nadbiskupa Wojtylu. Odgovoreno mu je kako je premalo poznat, kako nije politički eksponiran, kako je više pastoralac, pjesnik, filozof, profesor, kako je nepoznanica u Crkvi. Wyszyński se isticao stalno kao snažni protukomunist, stalna otvorena oporba komunističkom jednodomlju i strahovladi, a to se nije moglo reći za Wojtylu. Wojtyla je ipak dobio naklonost kardinalskoga zbora, a Wyszyński mu je rekao kako mora prihvatiti izbor jer on treba uvesti Crkvu u novo tisućljeće.

To se i obistinilo. Kao da je Duh Sveti htio ponovno povezati europski Istok i Zapad preko ovoga Pape koji se pokazao, s jedne strane kao zidorušitelj, a s druge kao mostograditelj. Europski Istok bijaše sporazumom na Jalti iz god. 1945. pod sovjetskom, komunističkom utjecajnom zonom; sve što se odvijalo iza željeznoga zastora bijaše manje-više nepoznato u ostalom svijetu. Izborom Wojtyle Istok je bačen u žarište svjetskih zbivanja, a sam je imao viziju o povijesnom jedinstvu europskoga kontinenta. Stalno je naglašavao kako Europa mora disati s oba plućna krila, istočnim i zapadnim. Bijaše to najava pada Berlinskoga zida. Svojim ga je nastupima i govorima pripremao i inicirao.

Što se dogodilo? Nekoliko mjeseci nakon izbora pohodio je Ivan Pavao II. svoju Poljsku. Na Trgu pobjede u Varšavi pred više od milijuna svojih Poljaka izgovara proročke riječi: "Krista se ne može isključiti iz ljudske povijesti. Njega se ne može isključiti ni s koje-ga dijela zemlje, ni s jednoga podnevnika ni s jedne usporednice. Isključiti Krista iz ljudske povijesti ravno je napadu na samoga čovjeka". Potom je putovao u Auschwitz i podsjetio na patnje židovskoga i ruskoga naroda u Drugome svjetskom ratu, dvaju naroda koje malo Poljaka ljubi. Naglašavao je čovjekova neotuđiva prava, neotuđivo pravo svakoga čovjeka na vlastito dostojanstvo. Govorio je o posebnoj misiji slavenskoga pape, naime, ponovno uspostaviti duhovno jedinstvo kršćanske Europe, Istoka i Zapada, onkraj svih političkih struja i granica. Izjavio je kako budućnost Poljske zavisi od toga koliko će Poljaka biti spremno i zrelo za nekonformizam, nepristanjanje na komunističku ideologiju. Za toga duhovskoga pohoda govorio je pred oko deset milijuna svojih zemljaka. Usrdno je vapijao, grmio, da se Duh izlije na njegovu domovinu, da se dogodi čudo novih Duhova.

Ljudi su shvatili, osjetili su da ih netko razumije, bili su dirnuti, zahvaćeni, pokrenuti.

Posjet domovini podario je novo lice zemlji, preobrazio je cijelu zemlju. Udahnuo je novih sloboda. Nije se više moglo prepoznati onu staru Poljsku. Ivan Pavao II. dirnuo je

milijune u srce, povratio ljudima samopoštovanje, inicirao buđenje vjere, povratio svojim sunarodnjacima ponos, samosvijest, jedinstvo. Nakon njegova pohoda bilo je jasno da još uvijek postoji nacija, društvo, zajedništvo. Poruka i misao našli su odjeka u srcima, zahvatili naciju, i to bijaše početak nove revolucije, ne više marksističko-komunističke. Markar je cijelo jedno desetljeće taj dašak slobode bio sustavno potiskivan, ipak se nije moglo zaustaviti ono što je Duh izveo preko ovoga Pape. Posvuda sloga, jedinstvo i solidarnost. Nepunu godinu dana nakon Papina pohoda radnici su u brodogradilištu izborili pravo na prve slobodne neovisne sindikate i štrajkove u cijelom komunističkom svijetu.

Na Silvestrovo god. 1980. Papa je proglasio zaštitnicima Europe slavenske apostole Ćirila i Metoda. Htio je povezati cijelu Europu u jedno, bijaše to samo poruka da ništa nije držao do podjele kontinenta koja se dogodila na Jalti, nije

Papa naglašava kako istina o čovjeku nije neka vjerska specifična etika nego je općenito dobro svega čovječanstva. Odsada on naglašava nepobitno ljudska prava i ljudsko dostojanstvo. I sama liberalna demokracija priznala je kako se ne može svime manipulirati i trgovati.

prihvaćao ideološke ni političke podjele. Njih je dvojicu stavio uz bok drugomu zaštitniku, Benediktu, utemeljitelju zapadnoga monaštva. Ćiril i Metodije imali su goleme zasluge za evangelizaciju Europe, svojim prijevodima Biblije i crkvenoga bogoslužja stvorili su slavensku književnost i kulturu. Tim je činom Papa htio pokazati svijetu kako europska kultura crpe svoje korijenje iz kršćanstva te da je jedinstvo Europe moguće samo na temeljima kršćanstva.

U svibnju 1981. u Rimu atentat na Papu. Komunistima je preopasan, žele ga ukloniti. Preživljava, ali krajem svibnja umire njegov veliki promicatelj kard. Wyszyński. San o slobodi kao da se pretvara u noćnu moru. Ali je Nebo htjelo da preživi atentat, na scenu stupa Međugorje – poveznica Istoka i Zapada. Papa se nasilju opire nenasiljem, za četiri godine dolazi na vlast Gorbačov i već se urušava zločinački, pakleni režim.

God. 1981. primio je u Rimu delegaciju poljskih sindikata *Solidarność* Lech Walesa zavjetovao je hodočastiti u Rim uspije li štrajk i osnutak sindikata. Te iste godine Papa je enciklikom o radu *Laborem exercens* udario teološke temelje opravdanim zahtjevima poljskih sindikata koji imaju pravo na samoodređenje i samoorganizaciju. Dolazi do zabrane sindikata, vojne diktature, gen. Jaruzaleski uzima vlast u svoje ruke. Papa – nakon što se oporavio od neuspjela atentata – ponovno hodočasti u svoju domovinu, na pozornici su jedan uz drugoga njih dvojica: diktator-general i Papa. Ponovno se postavlja pitanje, tko je moćniji. Nekoć se Staljin pitao, koliko divizija ima taj papa u Rimu? Ovdje general ima vojnu silu i naoružanje, ali se osjeća nemoćnim pred jednim koji nema vojne sile, ali ima milijarde molitelja i vjernika iza sebe. Generalov glas je drhtav, dok je Papa u svome nastupu odlučan. Tek god. 1989. postaju sindikati partneri u razgovorima. Komunisti dijele vlast s opozicijom, režim se urušava. Poljska u kasno ljeto 1989. postaje prva država istočnoga bloka s nekomunističkim premijerom, Papinim poznanikom. Urušavanje komunizma je nezaustavljivo, zora slobode svanula je nad europskim Istokom. Ruski predsjednik Gorbačov priznaje: Bez Ivana Pavla II. ništa se

na Istoku ne bi dogodilo. Bez Pape ne bi bilo Solidarnosti, koja se unatoč zabrani održala. Prvog prosinca 1989., doskora nakon pada Berlinskoga zida, Gorbačov je pohodio Papu u Vatikanu. Nestaje blokovske Europe.

Obrana čovjeka protiv samorazornih snaga

Nakon pada komunizma Ivan Pavao II. nema ni u primisli da bi počeo veličati kapitalizam, trijumfalno zapadno gospodarstvo, Ameriku kao *God's own country* (Božju svojinu, Božju vlastitu zemlju), da bi zapadni način života, kult novca i rasonode držao zadnjim slovom mudrosti u svijetu. Naprotiv. On u tome načinu života vidi ugrozu opasniju od samoga komunizma. Upozorava Papa na opasnost od prividne snošljivosti, opasnost od relativizma, svodenja vjere na privatnu stvar. Namjesto totalitarnoga komunističkoga postulata imamo totalitarni relativizam. Ako je na Istoku čovjek kao osoba bio preziran, sad je opasnost isključivanjem Boga učiniti čovjeka mjerilom svih stvari. Zanimarivanjem slike o čovjeku, čovjekove usmjerenosti prema onostranome, zaboravom njegove historijske, kulturalne i društvene dimenzije urušava se čovjekova osobnost. On je ubuduće samo individuum, a ne ono što kao filozof Karol Wojtyla stalno naglašava, čovjek kao osoba.

Odsada on posvećuje svoju misao brizi za čovjeka. U komunizmu se borio za prava čovjeka kao osobe, sad još većma u liberalizmu, gdje se patetično slavi čovjekova sloboda, gdje je čovjekova volja njegovo *kraljevstvo nebesko*, gdje svatko može činiti što hoće i što mu se prohtije, samo ako je *proceduralno* korektno. Takav pojam slobode za Ivana Pavla II. je nakanan i posvema iskrivljen. Čovjekova volja nije njegovo *kraljevstvo nebesko*, nego može postati njegovim paklom, okrene li se protiv samoga čovjeka. Čovjek nije onaj individuum liberalizma koji u praznini smisla sama sebe otkriva te krpari svoju egzistenciju prema vlastitu nahođenju. Nije on *sam svoj majstor*. Postoji istina izvan čovjeka o čovjeku, postoji određenje njegova bića koje mu je utisnuto u narav, koje

Nastavak na 34. str. ►

Osamnaesto stoljeće

Uz velike mariologe 18. stoljeća, među kojima značajno mjesto zauzima talijanski biskup Francesco Antonio Marcucci, uz njega i španjolski franjevac Domingo Lossada, francuski kapucin Augustin iz Narbonne, belgijski franjevac Marc Antoine Gravois te njemački franjevac Kreszenzius Krisper, ovdje svakako treba spomenuti i znamenitoga hrvatskog mariologa fra Elzeara Tauzesa, sustavnog širitelja Škotove misli u našim krajevima

fra Miljenko Šteko

Francesco Antonio Marcucci, biskup i franjevački trećar, rođen je u ascolanske mjestu Force 1717. godine. Roditelji, vrlo pobožni, već od rođenja povjeravaju ga Gospinoj zaštiti. A on sam, u dobi od osamnaest godina, privučen Gospinom bezgrješnošću i njoj u čast, odlučuje se za svećeničko zvanje i život u čistoći srca. No, i ovo nije prošlo bez poteškoća jer je trebao naslijediti bogato imanje, budući da je bio jedini nasljednik roditeljskoga grofovskog posjeda. Svladavši sve prepreke, ozbiljno se posvećuje studiju na više ondašnjih redovničkih škola, a duhovno ga vode – kako će sam poslije posvjedočiti – izvrsni svećenici. Intenzivno živi sakramentalni život, mnogo moli. Želio je poći u neki od ondašnjih najstrožih pokorničkih redova, ali ga duhovni vođa odvraća od tog nauma. Otkriva tada osobitu privlačnost u duhovnosti sv. Franje Saleškoga, te godine 1740. piše djelo o načinu životu koji je usmjeren na svetost, temeljen na ljubavi Božjoj, a kako ga je u svojim djelima opisao sam sv. Franjo Saleški.

Prepoznatljiv propovjednik

Uskoro postaje prepoznatljiv propovjednik i navjestitelj Božje ljubavi. Svoje sermone crpi iz knjiga Svetoga pisma i moralnoga bogoslovlja. Vjerovao je da se mnoge duše odaju grješnome životu zbog slabe i nedomišljene pouke. Iste godine piše knjigu naslovljenu *Uvod u evanđeosko propovijedanje*, a s njom je želio pozvati svećenike, osobito one mlade, da propovijedaju srcem, jer jedino tako propovijed može dovesti slušatelja do obraćenja. Rađa mu se i želja za osnutkom Kongregacije Pobožnih radnica, s dubokom i iskrenom pobožnošću prema Bezgrješnoj Djevici. Kako bi izmolio milost za to, u svom svećeništvu osobito se posvećuje misijskome propovijedanju. Godine 1742. papa Benedikt XIV. daje mu potvrđnicu apostolskoga misionara. Dvije godine poslije, 8. prosinca, dopuštanjem biskupa iz Ascolija osniva novu Kongregaciju povjeravajući je Gospinoj zaštiti. Kongregacija se zadržala do danas, ostavljajući u povijesti brojna djela dobre. Papa Klement XIV. imenuje ga u dobi od pedeset dvije

godine biskupom Montalto Marche. Teško prihvaća službu, ali sve stavlja u Božju providnost. Biskup Marcucci, nedugo nakon preuzimanja službe i prvoga pohoda, poduzima mnoge nove djelatnosti, a sve u svrhu duhovne obnove biskupije. Pokreće i biskupsku sinodu, ali već 1774. bijaše pozvan na novu službu u Rim kako bi pomagao u pripremi Svete godine. Pri odlasku u Rim piše pismo u kojemu sve povjerava Gospi: „Djevica, Majka Božja, Kraljica neba i zemlja, poziva nas na vrhunce. Podimo govoreći: Djevice prečista, vodi nas za sobom, tvoj će miris svetosti učiniti da trčimo. Ja ništa ne znam, ništa ne vrijedim, i unatoč tomu, najslada Majko i Gospodo, posvećujem se Tebi i darujem Ti svoje srce, povjeravam svoje korake, djela, svoj znoj, čitav život, sve i, u čast velikoga Otajstva Tvoga bezgrješnoga začeca, posvećujem se Tebi čitavim bićem i srcem.“ (Ovaj kratki ulomak prevodim iz izvornika koji je objavila Maria Paola Giobbi.)

Sve ono što je posjedovao ostavio je u nasljedstvo Kongregaciji Bezgrješne, koju je osnovao, a od 1962. teče crkveni postupak njegove beatifikacije. O marijanskim spisima ovoga sluga Božjega mogli bi se napisati čitavi traktati i mnoge studije, no dva su djela osobito znakovita glede franjevačkoga, odnosno Škotova nauka: *Dvanaest Marijinih privilegija* i *Molitva za Bezgrješno začeca*. Biskup Marcucci, osobito u ovom drugom djelu, zorno naglašava kako u Franjevačkom redu nalazi najznačajniji stup obrane Bezgrješnoga začeca. Teološka potka njegova mariološkoga pisanja potpuno je utemeljena na Škotovim tezama i filozofsko-teološkom smjeru škotizma. A sve je utemeljeno na Božjoj odluci o utjelovljenju. Upravo je u toj odluci Marija predodređena biti Majkom i očuvana od grijeha. Često Bogu zahvaljuje za Franjevački red, čiji je i sam ondašnji trećoredski član, iz kojeg se proširilo naučavanje i pobožnost prema Bezgrješnoj Djevici Mariji.

Španjolski, njemački i francuski franjevci

U ovome vremenu bijaše još mnoštvo drugih franjevačkih teologa koji su nam ostavili

svoja razmišljanja, studije i oblike pobožnosti Gospi. Valja svakako spomenuti španjolskoga franjevca Dominga Lossada koji je godine 1733. tiskao svoje djelo *Discussio Theologica super definibilitate proxima Mysterii Immaculatae Conceptionis Dei Genitricis*. U njemu je prikupio sve poznate dokumente i zapise marijanskih privilegija, počevši od apostolskih vremena. O Marijinim privilegijama pisao je i francuski kapucin Augustin iz Narbonne (+1706.) u knjizi *Marie ou les Mystères de sa vie*. Belgijski franjevac, Marc Antoine Gravois (+1764.), izdaje djelo u kojem je prikupio sva nastojanja i pomake glede slavlja Bezgrješnoga začeca, naslovivši ga *De ortu, et progressu cultus, ac festi Immaculati Conceptus beate Dei Genitricis Virginis Mariae*. Njemački franjevac Kreszenzius Krisper 1728. godine objavljuje, između ostaloga, sabrane Škotove mariološke teze u *Theologia scholae scotisticae universa*. Još nekoliko njemačkih franjevaca u kasnijem razdoblju doraduje i izdaje pod mariološkim temama Krisperovo započeto djelo.

Hrvatski mariolog fra Elzear Tauzes

Spomenimo ovdje i znamenitoga hrvatskog franjevca mariologa fra Elzeara Tauzesa. Rođen je u Grazu 1707., te stupio u ondašnju franjevačku provinciju sv. Ladislava. Filozofiju i teologiju završio je na Sveopćem učilištu u Zagrebu. Najprije je jednu godinu na službi učitelja filozofije u Pečuhu, te, od 1734. do 1736., u Varaždinu. Moralno bogoslovlje predaje u Ivaniću i Čakovcu, a poslije ponovno u Zagrebu. Od 1740. godine ponovno je u Pečuhu gdje predaje dogmatsko bogoslovlje. Jedno je vrijeme i član uprave provincije sv. Ladislava. Fra Elzear je sustavan širitelj Škotove misli u našim krajevima. Osobit doprinos ostavio je na polju mariologije, pružajući nam 1748. godine sustavan mariološki nauk franjevačke škotističke škole u djelu *Corona stellarum duodecim, seu totidem privilegia et speciales prerogativae Beatissimae Dei Genitricis et intemeratae Virginis Mariae. Cum parergis, ex universa theologia, selectis ad mentem doctoris Mariano subtilis Ioannis Duns-Scoti*. Iz sačuvanoga izdanja vidljivo je da je izdano u Zagrebu, na Općem franjevačkom učilištu provincije sv. Ladislava, u kojoj je “P. F. Elzeario Tauzes, eiusdem sacri Ordinis et Provinciae praedicator, ac SS. theologiae lector generalis actuali”.

Ovo djelo još uvijek čeka sustavno čitanje i proučavanje. Njime se usputno bavio, koliko je poznato, jedino pokojni fra Karlo Balić, mariolog i medievalist, te povijesno fra Emanuel Hoško. U svakom slučaju, ponosni smo, jer fra Elzear ostaje upisan kao hrvatski franjevački mariolog ovoga vremena.

Iz knjige „Proslogion“ svetoga Anzelma, biskupa

Oh da te spoznam i ljubim kako bih se u tebi radovao

Je li našla, dušo moja, što si tražila? Boga si tražila i uvidjela si da je on nešto najviše od svega, od čega se nešto bolje ne da ni zamisliti. To nešto je sam život, svjetlo, dobrota, vječno blaženstvo i blažena vječnost. To nešto je posvuda i uvijek.

Gospodine, Bože moj! Ti koji si me oblikovao i ponovno obnovio reci duši mojoj koja čezne, što si drugo nego je vidjela, da bi jasno vidjela za čim čezne. Trudi se da vidi više, a ništa više ne vidi od toga što je vidjela, osim tmine. Pa čak ni tmine ne vidi, jer ih u tebi nema. Ipak vidi da ne može više vidjeti zbog svoje tame.

Doista, Gospodine, ta je svjetlost nedostupna u kojoj ti stanuješ. Doista nema ničega što bi proniknulo to svjetlo da bi te tu spoznalo. Doista, zbog toga njega i ne vidim jer je odveć veliko. A ipak, što god vidim, po toj svjetlosti vidim, kao što slabašno oko, što vidi, svjetlošću sunca vidi, iako ne može motriti samo sunce.

Moj razum ne može do nje. Odveć bližiti, ne hvata je niti može oko moje duše u nju dugo gledati. Sjaj ga odbija, nadmašuje veličina, natkriljuje neizmjernost, zbuňuje punina.

O najviša i nepristupačna svjetlosti! O potpuna i blažena istino, kako si daleko od mene koji sam ti tako bliz! Kako si daleko od lica moga, a ipak sam tako prisutan tvojemu liku!

Posvuda si čitava prisutna, a ja te ne vidim. U tebi se gibam, i u tebi jesam, a k tebi pristupiti ne mogu. U meni si i oko mene, a ja te ne osjećam.

Molim, Bože, da te upoznam i ljubim da bih se radovao u tebi. Ako ne mogu u ovom životu do punine, neka dnevno napredujem dok ne dođe punina. Neka ovdje u meni napreduje spoznaja tebe, a ondje neka bude potpuna. Neka ljubav prema tebi raste, a ondje neka je potpuna, kako bi ovdje moja radost u nadi bila velika, a tamo u stvarnosti potpuna.

Gospodine, po svome Sinu nareduješ, čak savjetuješ da tražimo i obećaješ da ćemo primiti da bi naša radost bila potpuna. Molim, Gospodine, što savjetuješ po našem divnom savjetniku; primit ću što obećaješ po svojoj istini, da bi moja radost bila potpuna. Istiniti Bože, molim; primit ću da bi moja radost bila potpuna.

Stoga neka zasad moja pamet razmatra; stoga neka govori moj jezik. Neka to ljubi moje srce i neka o tome zbore moja usta. Neka gladije za tim moja duša i tijelo moje, neka žeda, sva moja bit neka čezne dok ne unidem u radost Gospodina koji je trojstveni i jedan Bog, blagoslovljen u vjekove. Amen.

Veliki tjedan i Uskrs u Međugorju

Davni je običaj u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji da se čitav tjedan od Glušnice, tj. pete korizmene nedjelje, do Cvjetnice posveti molitvi protiv psovke u našem narodu. Svi župljani i hodočasnici u Međugorju bili su pozvani da kroz taj tjedan sve svoje molitvene nakane, osobito Križni put u petak, prikažu Bogu kao zadovoljštinu za uvrjede koje mu se nanose psovkom. Na Cvjetnicu ili Nedjelju Muke Gospodnje započinje Veliki tjedan, vrhunac pripreme za svetkovinu Uskrsnuća Gospodinova. U Međugorju je liturgija Cvjetnice, 17. travnja, započela na temeljima stare župne crkve u 10.30. Nakon toga u procesiji se došlo do Vanjskoga oltara gdje je, zbog velikog broja vjernika, slavljena sv. Misa Muke Gospodnje. Misna su slavja taj dan također slavljena u crkvi u 8 i 18 sati. Na svim Misama blagoslovljene su grančice.

Središte liturgijske godine jest Kristova Muka, Smrt i Uskrsnuće, u bogoslužju Crkve nazvano pashalnim ili vazmenim otajstvom. To sveto trodnevlje Krista raspetoga, pokopanog i uskrsloga, kao godišnje spo-

men-slavlje, u Međugorju je proslavljeno uz župljane te uz velik broj domaćih i stranih hodočasnika. Liturgijska slavja kroz Veliki tjedan, a osobito od večeri Velikog četvrtka do uskrsne nedjelje, pretvorila su prostor oko crkve sv. Jakova u molitveni prostor. Na Veliki petak, od ranih jutarnjih sati vjernici su se u većim ili manjim skupinama uspinjali na Križevac, moleći na različitim jezicima Križni put. U podnožju Križevca u 11 sati započela je i središnja pobožnost Križnoga puta za župljane i hrvatske hodočasnike. Popodnevna molitva krunice počela je u 17, a bogoslužje Velikoga petka u 18 sati. Velika subota, kao što je to u Crkvi običaj od najstarijih vremena, bijaše i u Međugorju dan tihe molitve u crkvi, prostoru oko crkve, na Podbrdu i na Križevcu. Sa spuštanjem mraka, u 20 sati, započela je molitvena priprava na Vazmeno bdijenje, „majku svih bdijenja“. To sveto noćno bdijenje, s početkom u 21 sat, u suslavlju 45 svećenika i uz mnoštvo vjernika, predvodio je fra Miljenko Šteko.

Prvi put u povijesti Međugorja liturgija Velikog petka kao i Uskrsno bdijenje slavlje-

ni su na Vanjskom oltaru u nazočnosti nekoliko desetaka tisuća vjernika.

Sv. Mise na Uskrs slavljene su na brojnim jezicima, a na hrvatskome u 8, 11 i 18 sati. Treba spomenuti kako je i ove godine sav liturgijski program preveden na mnoge svjetske jezike, a Vazmeno bdijenje prenošeno je i na dva velika videozida pokraj crkve.

Među hodočascima u Velikom tjednu posebno su, tradicionalno, bili brojni hodočasnici iz Austrije, Njemačke i Italije a Ured informacija zabilježio je, uz skupine iz velikog broja hrvatskih gradova, hodočasničke skupine iz Francuske, Koreje, Španjolske, Irske, Engleske, SAD-a, Mađarske, Slovačke, Češke...

Statistika za ožujak 2011.
Broj podijeljenih sv. pričesti: 85.600.
Broj svećenika koncelebranata: 1838
(59 dnevno).

Statistika za travanj 2011.
Broj podijeljenih sv. pričesti: 131.600
Broj svećenika koncelebranata: 2539
(84 dnevno).

Brojni hodočasnici

Početkom travnja 2011., brojni su hodočasnici, sa svih strana svijeta, stigli u Međugorje. Lijepo vrijeme i brojnost hodočasnika učinili su pretijesnom međugorsku župnu crkvu pa je već u subotu, 2. travnja, večernji molitveni program predvođen s Vanjskoga oltara. Ured informacija prvih dana travnja bilježi skupine hodočasnika iz Meksika, Austrije, Njemačke, SAD-a, Irske, Italije, Mađarske, Španjolske, Albanije, Slovačke, Koreje, Rumunjske, Poljske; organizirane skupine hrvatskih hodočasnika zabilježene su iz Šibenika, Zagreba, Splita, Požege, Drvara... Anna Maria Brancatelli iz Catanie o motivima dolaska tolikih hodočasnika rekla je za Radiopostaju „Mir“ Međugorje: „Hodočasnici u Međugorje sa sobom donose svoje probleme, patnje, križeve. Mnogi dolaze u teškom stanju, a onda ih vidim potpuno izmijenjene. Pravo je čudo da, kad se vrate kući, mnogi uđu u našu molitvenu skupinu. Mijenjaju se osobe i njihove obitelji. Svaka se osoba svake godine vrati s barem još deset drugih. Evo, među hodočascima smo imali dva istinska obraćenja“.

Talijanski ministar i veleposlanik u BiH posjetili Međugorje

Raymond de Cordona, veleposlanik Republike Italije u Bosni i Hercegovini i Giuseppe Pizza, ministar za znanstvena istraživanja talijanske Vlade predstavili su svoju vladu na otvaranju 14. međunarodnog sajma gospodarstva u Mostaru, u utorak 5. travnja. Toga dana posjetili su i Međugorje, a u ime Hercegovачke franjevačke provincije primio ih je vikar dr. fra Miljenko Šteko. Giuseppe Pizza je za Radiopostaju „Mir“ Međugorje izjavio: „Iskoristio sam ovo malo vremena prije povratka u Rim svratiti u Međugorje kako bih se pomolio u ovom poznatom svetištu. U Međugorju sam prvi put i ostao sam za tečen jednostavnošću i gostoljubivim dočekom. Ovo je mjesto posebno i u čitavoj Europi poznato je kao mjesto molitve“. Dodao je da je u Italiji marijanska pobožnost duboko ukorijenjena te je ponosan što su Talijani najbrojniji hodočasnici u ovome mjestu molitve. „Kratko sam ovdje boravio ali bih vo-

lio ponovno doći i provesti cijeli dan. U ovom mjestu osjeti se mir i Talijani s razlogom dolaze u tako velikom broju“, dodao je Giuseppe Pizza.

Veleposlanik de Cordona kazao je da je već dolazio u Međugorje: „Rado se vraćam u Međugorje, u kojem se osjeća mir. Trebamo zahvaliti franjevcima koji djeluju u Međugorju i želim im sve najbolje“.

Životna promjena u Međugorju

Mladi franjevac Peter Kim Dae Woo posjetio je Međugorje drugom put. Dolazi iz župe Incon u Koreji, u kojoj je župni vikar. Za svećenika je zaređen 2009. godine. Kaže da je njegova najveća životna želja bila postati pjevačem. Studirao je za inženjera elektrotehnike, ali njegova velika ljubav bila je glazba, zbog koje je popustio na fakultetu te ističe: „Četiri sam godine studirao, ali me studiranje nije zanimalo. Nisam učio, samo sam pjevao i svirao jer je moj cijeli život bio glazba. Bio sam student sve do trenutka kad sam upoznao glazbu. Prestao sam ići na predavanja na fakultetu. Imao sam tada i nadimak 'tvornica psovki', jer su sve moje riječi bile ružne, ali mene to nije brinulo, živio sam u svijetu glazbe. Družio sam se s lažnim glazbenicima“.

Fra Peter je za Međugorje saznao u veljači 1998. kad je pročitao jednu knjigu o ukazanjima u tom udaljenom mjestu, a za hodočašće se odlučio uskoro te je prvi put došao u rujnu iste godine. „Do tada sam na sv. Misu išao nedjeljom, ali kad sam pročitao tu knjigu otišao sam u crkvu i od tada sam išao svakog dana na sv. Misu. Knjiga je u meni probudila veliku želju za moljenjem krunice i počeo sam je moliti redovito. Počeo sam živjeti pet glavnih poruka Međugorske Gospe. Kad je ta knjiga došla u

moje ruke, bio sam se u teškom razdoblju života, u depresiji. I moja je majka trpjela gledajući me bezvoljnoga. Da bi mi pomogla, pitala me je želim li ići u Međugorje. Došao sam i moj dolazak u Međugorje mnogo je toga promijenio u duhovnoj stvarnosti. Promjena je bila velika, ali je u mom srcu još uvijek živjela velika želja da budem poznat kao pjevač. Kad sam došao u Međugorje, od prvoga do posljednjeg dana plakao sam, najviše za vrijeme klanjanja

Presvetom oltarskom sakramentu, posebno kad bih čuo zvuk violine“.

Nakon povratka u Koreju razmišlja je li glazba izbor za njegov cijeli život. Tada upozna jednu osobu, s kojom je često molio, i ona mu je rekla da ima duhovni poziv. Nastavio je i dalje raditi. Duboko u srcu, u trenutcima samoće, osjećao je da ga Gospodin zove: „Dae Woo!“ Osjećao je strah u tom pozivu jer je mislio, ako ga prihvati, za njega je gotovo s glazbom. Često je plakao pred Gospodinom govoreći mu da mora promijeniti život, za što mu treba pomoć. Mladi svećenik nam je kazao kako je stupio u franjevački red: „Molio sam Gospodina i Gospu govoreći im: 'Isuse i Gospe, ako imam poziv, zvanje, dajte mi pomoć, znak, recite mi jasno da je to moj poziv'. Moleći, uzeo sam Bibliju i ona se otvorila na psalam 110: 'Ti si zauvijek svećenik, po redu Melkisedekovu'. Zatvorio sam Bibliju i osjećao da u tom trenutku moje srce propada. Poslije teške unutarnje borbe, kad sam sudio sve stvari u svjetovnom životu, godine 2000. pokušao sam na vrata jednoga franjevačkog samostana, ušao i postao franjevac“. Kaže da je za njega Međugorje mjesto velike milosti – posebno mjesto – jer mu je omogućilo promjenu načina života. Prije prvog hodočašća u Međugorje nije ni pomišljao da bi mogao postati svećenik.

16. međunarodni seminar za svećenike

Šesnaesti međunarodni seminar za svećenike održat će se u Međugorju od 4. do 9. srpnja 2011. godine.

Tema seminara je: „Svećenik i sakrament pomirenja – suvremeni izazovi“.

Predavač na seminaru je Tonči Matulić, rođen 1966., redoviti profesor moralne teologije i socijalnog nauka Crkve na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Prijaviti se možete putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr, ili telefonom/faksom na broj 00 387 36 651 999 (Marija Dugandžić).

Kao i svih godina do sada, župljani župe Međugorje tijekom ovoga seminara osiguravaju besplatno smještaj svim svećenicima. Molimo sve svećenike koji sami osiguravaju smještaj kod svojih prijatelja u Međugorju da nam na svojoj prijavi naznače ime i prezime i broj telefona obitelji kod koje su dogo-

vorili smještaj. Svećenici koji nemaju izravna poznanstva i mogućnost izravno dogovoriti smještaj s obiteljima, neka to naznače na prijavi i mi ćemo ga osigurati.

Troškovi seminara pokrivaju se s pet misnih intencija. Sa sobom je potrebno ponijeti: celebret od svoga poglavara, albu, stolu i Bibliju.

Mnogi svećenici nemaju pristup internetu i možda ne znaju za ovaj međunarodni susret u Međugorju. Zato ljubazno molimo sve organizatore hodočašća, molitvene skupine i centre mira da ovu informaciju objave u svim sredstvima priopćavanja koja im stoje na raspolaganju, da bi što više svećenika moglo sudjelovati. Molimo vas da, u onoj mjeri u kojoj vam je to moguće, materijalno pomognete svećenicima koji žele doći a nemaju mogućnost za to. Unaprijed vam na tomu zahvaljujemo zazivajući na vaš Božji blagoslov i blagoslov Kraljice Mira.

Foto Dani

22. međunarodni molitveni susret mladih

Dvadeset drugi međunarodni molitveni susret mladih u Međugorju održat će se od 1. do 6. kolovoza 2011. godine. Geslo susreta je: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1,38).

Susret započinje molitvom krunice, sv. Misom, klanjanjem Presvetom oltarskom sakramentu te dobrodošlicom sudionicima po državama, a završava sv. Misom na Križevcu.

PREPORUKE

- Ponijeti sa sobom mali radio s FM frekvencijom i slušalice, Bibliju, suncobran.
- Skupine koje će sudjelovati na molitvenom susretu neka ne planiraju druge programe za vrijeme susreta mladih.
- Večernji molitveni program za sve počinje krunicom u 18 sati. Misa je u 19.00 sati.

NAPOMENE

Za vrijeme trajanja susreta mladih (osim u nedjelju) ne će biti sv. Misa za hodočasnike tijekom prijepodneva. Svi će hodočasnici dolaziti na sv. Misu navečer, zajedno s mladima.

Za cijelo vrijeme Mladifesta bit će osiguran simultani prijevod.

Težite za nebom

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju“! Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet kako bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga.

Lidija Paris

Evangelja opširno opisuju Isusovu muku, smrt i uskrsnuće, ali o Uzašašću govore vrlo malo. Od četverice evangelista spominju ga samo Marko i Luka, i to veoma škrtnim riječima. Marko kaže lapidarno: „Gospodin Isus... bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu“ (Mk 16,19). Luka je nešto opširniji: Isus svoje učenike „izvede do Betanije, podiže ruke pa ih blagoslovi. I dok ih blagoslivljaše, rasta se od njih i uznesen bi na nebo“ (Lk 24,50). „Bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima“ (Dj 1,6-11). Pavao kaže da je „uznesen u slavu“ (1 Tim 3,16). U toj nebeskoj slavi Otac dočekuje svog rasipnog Sina koji je sve Očovo blago razdijelio grješnicima. „Sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!“ (Lk 15,24).

Poslije Isusove smrti, učenici su bili zapali kao u neko mrtvilo. Zatvorili su se u sebe. Kada im se Uskrsli počeo ukazivati, među njima je zavladao veliko uzbuđenje: evangelja govore o tome da su svi nekamo žurili i trčali, i o tome jedni drugima govorili. Kod Uzašašća ostaju kao paralizirani: netremice gledaju kako on odlazi na nebo. Tada im prilaze dva čovjeka u bijeloj odjeći – poput one dvojice koju su žene vidjele na Isusovu grobu (Lk 24,4; Iv 20,12) – i kazuju im: „Galilejci, što stojite i gledate u nebo?“ (Dj 1,6-11). Te ih riječi vraćaju u realnost. Ta realnost traži sabranost. Sabiru se. Sabiru se oko Marije, povlače se u Gornju odaju i ulaze u intenzivnu molitvu.

Učenici su bili neprestano kao razapeti između zemaljskog i nebeskog. Nekoliko trenutaka prije samoga Uzašašća oni Isusa još pitaju: „Gospodine, hoćeš li u ovo vrijeme Izraelu opet uspostaviti kraljevstvo?“ (Dj 1,6). Umjesto zemaljskoga kraljevstva, Isus im nudi Obećanje Očovo – snagu Duha Svetoga koja će iz izvući iz mrtvila, koja će ih osloboditi kako uzbuđenja tako i paraliziraju, snagu po kojoj će moći postati svjedoci pred svima (Dj 1,4-8). Napetost koja je obilježila život Isusovih učenika, napetost između zemaljskog i nebeskog, prolaznog i vječnog, materijalnog i duhovnog, mrtvila i uzbuđenja, prati i nas cijeloga života. Da bi ta napetost donijela ploda, treba je dobro usmjeriti. Zato Pavao kaže: „Tražite što je gore, gdje

Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim!“ (Kol 3,1-4). To nam kaže i Gospa: „Nemojte se obazirati na sitne stvari. Težite za nebom!“ (25. srpnja 1987.).

Uzašašće učenicima daje ravnotežu koju donosi postojana nada, budući da im je Isus obećao: „Idem pripremiti vam mjesto... Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja“ (Iv 14,1-3). To nam kaže i Gospa: „Želim da shvatite da ovaj život traje kratko, prema onome u nebu. Zato se danas ponovno odlučite za Boga. Samo tako ću vam moći pokazati koliko ste mi dragi i koliko želim da se svi spasite i budete sa mnom u nebu... Ja vas ljubim posebnom ljubavlju i želim vas sve dovesti u nebo k Bogu. Ne zaboravite da ste ovdje na zemlji na putu prema vječnosti i da je vaš dom na nebesima... Ja sam ovdje da vam pomognem i da vas vodim na nebo. U nebu je radost po kojoj ga već sada možete živjeti... Želim da svaki od vas bude sretan ovdje

na zemlji i da svaki od vas bude sa mnom na nebu. To je cilj mog dolaska ovamo i moja želja“ (6. studenog 1986.; 27. studenog 1986.; 25. svibnja 1987.; 25. srpnja 1987.; 25. svibnja 1991.; 25. srpnja 2000.; 25. kolovoza 2006.).

Dinamika Isusova života išla je od ulaska u svijet do izlaska iz svijeta, od silaska na zemlju u materijalno tijelo do uzlaska na nebo s preobraženim tijelom, od štale u kojoj su ga svi mogli vidjeti u ljudskoj slabosti do oblaka koji ga je oteo ljudskim očima i progovorio o njegovu božanstvu. „Ovaj Isus koji je od vas uznesen na nebo isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi“ (Dj 1,6-11). Isus na svijet nije došao zbog sebe. Došao je zbog nas, da bi nas uveo u tu istu dinamiku. „Kad se pojava Krist, život vaš, tada ćete se i vi s njime pojaviti u slavi“ (Kol 3,4).

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrllili Bibliju i uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja je riječ živa i djelotvorna (Heb 4,12). Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona u sebi, sama po sebi, ima snagu mijenjati nas.

Snimila Lidija Paris

U tvojoj prisutnosti, Bože...

Uvijek si me nježno stavljaš na ono mjesto s kojega sam mogla najbolje učiti o Tvojim ljubavi i praštanju. Bilo je to negdje među posljednjima, da se ne uzoholim. Obdarivao si me toplinom svoga srca učeći me o bitnosti stvari. Želio si da spoznam kako moja sreća i mir ne ovise o izvanjskom i ljudskim prosudbama nego o živom i istinskom odnosu s Tobom.

Priredila s. Lidija Glavaš

Još je bilo hladno. Veljača se borila da nas obdari sunčevim zrakama. One su se probijale kroz ledene oblake da prenesu poruku kako poslije leda dolazi toplina, kako poslije hladne veljače dolazi prelijepo proljeće. Onaj tko je znao čitati poruke ovoga vremena, unatoč dubokim padovima u drogi i drugim porocima, snažio se utjehom da će biti bolje. Shvatio je da, kad sam sebi zatvorim vrata radosti ili kad ti to drugi naprave, da ih Bog tada otvara širom. On je onaj koji uvijek gleda u čežnje srca a ne kako su se te čežnje, po ljudskoj slabosti, pokazale u životnoj oluji. Uvijek je bilo onih koji su to prepoznali pa se potajno, negdje u dubini svoga bića, takvomu čemu nadali i vjerovali da dragi Bog misli i na njih. Među njima je bila i ova žena, Desa, koja danas svojom snagom i ljubav dariva ženama i djevojkama u kojima je hladnoća života i međuljudskih odnosa stvorila patnje i rane. Kroz svoju duhovnost otkrila je smisao svega onoga što je prolazila kroz život i ljepotu koju danas može darivati onima kojima je Bog šalje. U Njegovoj nazočnosti proći će još jednom kroz te životne oluje dajući nam svjedočanstvo da je samo On, Gospodin, pravi život i istina za kojom srce čežne.

Od nemila do nedraga

Sjećam se, Oče, kad si me roditeljskim glasom opominjao želeći me ukrasti mraku, a ja bezglava, tvrda i neprobuđena slijedila svoje lude pute, skrivala se po kućama beznađa, lutala od nemila do nedraga. U Nemila po hašiš i heroin, a u Nedraga po lulu i iglu.

Sjećam se one noći kad sam, ležeći u mraku, odrvenjela, nesposobna pokrenuti udove, a zaustaviti misli, izneređene i oštre, pune panike koja me gušila. Htjela sam pobjeći. Ali kamo pobjeći od same sebe?

Pokraj mene je mirno spavao moj sin. Samo me je njegova prisutnost držala da bezglavo ne izjurim iz sobe. Što mi to prijeto, zove me iz tame, razara me, snuje o mom kraju, o ništavilu koje će me prekriti?

Onda sam, duboko, u samoj srži bića, čula Tvoj glas: „Kćeri moja...“ Samo dvije male riječi otjerale su monstrume prljavih noćnih zakutaka jer sam u njima prepoznala Tvoju ljubav. Krv je prokolala mojim žilama, dah se vratio u prsa, zagrlila sam sina, mirno zaspa... A ujutro Te opet izdala...

A onih dana, još mi naviru sjećanja, Oče moj nebeski, kako smo, samo nas dvoje, šumili u krošnjama topola nad jezerom, bacali oblutke u polupotopljene trupice među šašem, gledali kako krilom, u daljini, ptica dotiče vrh brda. A ona pitanja! Ma koga to pokraj sebe osjećam? Za kim to žudi moja nutrina? Tko se to u meni opire svim lošim stvarima što ih činim?

Tada nisam znala da si to bio Ti, Oče, Bože moj, koji si me iz ljubavi stvorio, zvao me na spasenje i pripremao me za moje danas, za moje sutra i za moju vječnost.

Hvala Ti na milosti

Ne po mojoj pameti niti po ikakvu mom planu, nego samo po Tvom milosrđu i dobroti, našla sam se tog dana u Međugorju, u Majčinu selu, pred č. s. Bonifacijom Barbarić. Odmah sam joj u očima spazila ljubav. Zagrlila me kad su me svi drugi odgurnuli, nasmijala mi se kad su me svi gledali s prijezirom, dala mi krov nakon što su mi svi zatvorili vrata. Dala mi je krevet i topli prekrivač umjesto klupe u parku i starih, iščitanih novina po vrh mene.

Preko nje si, Gospodine, dotaknuo moje tvrdo srce, učinio da počnem gledati stvarno pokraj sebe i pitati se čime sam to ja, grješna, zaslužila ljubav. Prvi sam put otvo-

Nikad mi nisi dopustio da se trajno zaustavim na putu prema Tebi, pa ako bi me moja ljudska narav i pobijedila Ti bi uvijek našao način da me probudiš i vratiš našem prijateljstvu.

mila vrata svoje duše Duhu Svetomu koji mi je pokazao da sam izgubljena, ovisna o tami, potrebna pomoći. Ne da me slomi, kao što je to htjelo zlo, nego da me uskrisi na život u svjetlu.

Tada je počeo moj put k Tebi. Nisi više bio sâm hodeći mi ususret. Teturavo kao malo dijete, pružala sam ruke k Tebi. Od tada se nismo rastajali, pratio si moj put u zajednici, bdio nad mojim koracima, učio me poniznosti, strpljenju i vjeri. Kao onda kad mi je jedna, posve mlada djevojka, pristupila i rekla: „Pogriješila si“. Ljutnja me zarobila, htjela sam vikati, buniti se i pravdati. Ali Ti si me utišao i rekao mi: „Polako. Tih. Poslušaj i vidi gdje griješiš“.

Hvala Ti na milosti jer si tada dopustio da čujem i poslušam Tvoj glas. A moja je duša odmah zapamtila sve njegove titraje, dubine i toplinu da bih ga mogla prepoznati kad mi opet progovoriš.

Uvijek si me nježno stavljaš na ono mjesto s kojega sam mogla najbolje učiti o Tvojim ljubavi i praštanju. Bilo je to negdje među posljednjima, da se ne uzoholim. Obdarivao si me toplinom svoga srca učeći me o bitnosti stvari. Želio si da spoznam kako moja sreća i mir ne ovise o izvanjskom i ljudskim prosudbama nego o živom i istinskom odnosu s Tobom.

Oče naš, koji jesi na nebesima...

Već su godine prohujale od tih trenutaka, i ja sam Ti danas neizmerno zahvalna, Gospodaru moga života. Zahvalna sam Ti na svakoj patnji i boli jer su one, s Tobom, donosile plodove mira, razumijevanja i staloženosti.

Doveo si me tako i do moje nove obitelji, moje zajednice „Majka Krispina“, na mjesto koje si želio za mene, koje moja duša prepoznaje kao svoje istinsko, od Tebe određeno. Nikad ga ne bih našla sama! Možda bih negdje u nekom uredu buljila u plavi zaslon računala, daleko od Tebe, utopljena u masi ravnodušnosti.

A Ti si me pripremio da se danas suočavam s poteškoćama drugih djevojkama i žena, ranjenih, obespravljenih, napuštenih; da kroz moje rane mogu prepoznavati njihove, vidati ih Tvojom riječju, hrabriti ih Tvojom ljubavlju, da svjetlo koje si upalio u mom mraku mogu darivati njihovim ugaše-

nim svijećama, da snagom vjere koju si ulio u moje srce mogu i njima svjedočiti kako ih u društvu s Tobom čeka bolje sutra.

Hvala Ti, Oče, na Tvom vodstvu. Ti znaš koliko sam se puta našla u razgovoru s njima i sama iznenađena riječima koje su moja usta izgovarala, shvaćajući, u trenu, da Tvoj Duh govori mojim jezikom podučavajući i mene i njih.

Nikad mi nisi dopustio da se trajno zaustavim na putu prema Tebi, pa ako bi me moja ljudska narav i pobijedila Ti bi uvijek našao način da me probudiš i vratiš našem prijateljstvu. Dao si mi snagu da budem sudionik u tolikim teškim sudbinama, ružnim i skrivenim stvarima, izdajama i neodgovornostima koje se događaju u srcima naših obitelji, ali mi nikad nisi oduzeo vjeru u ljubav, u istinu da ti sve okrećeš na dobro onima koji se uzdaju u Tebe.

Klanjam Ti se svako jutro u našoj maloj kapelici gdje molitvom započinju naši dani, gdje zajedno zazivamo Tvoje sveto ime: Oče naš, koji jesi na nebesima...

A ja se još divim Tvojim bezgraničnoj ljubavi i vječno ću se diviti: Ma kako Ti je samo uspjele, Oče, moje suho i skvrčeno srce pretvoriti u živo srce?

I danas, gle, ja tvrda srca plačem zbog tuđe nevolje. Skučena i škrta u radosti dajem. Nesposobna za ljubav s nježnošću grlim.

Zaokupljena svojim životom zaustavljena u brizi za druge. Isuse, to si Ti u meni! Prepoznajem Te po dobroti za koju sama nisam sposobna.

Oni koji s Desom žive i rade mogu sa sigurnošću reći da je njezina svakidašnja pjesma, koju pretače u djelo, psalam 40.:

„Uzdah se u Gospodina uzdanjem silnim, i on se k meni prignu i usliša vapaj moj. U usta mi stavi pjesmu novu, slavopoj Bogu našem... Nisu ti mile ni žrtve ni primosi, nego si mi uši otvorio: paljenice ni okajnice ne tražiš. Tada rekoh: 'Evo dolazim!' U svitku knjige piše za mene: Milje mi je, Bože moj, vršit volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim“

Međugorje – mjesto susreta s Bogom u molitvi (V.)

Istinski, žarko i srcem moliti nije lako. To traži velik trud i odricanje. Manje-više, svaki molitelj nailazi na poteškoće u molitvi. Osjeća kao da mu nešto ne da, da ga sputava i blokira. Sveci su znali govoriti o molitvenim mukama, o mukama u molitvi. Ne smijemo zaboraviti da su poteškoće sastavni dio molitve. Danas je vrlo malo molitelja koji nemaju problema s molitvom, kao što je, vjerojatno, uvijek i bilo.

fra Petar Ljubičić

Nije rijetkost da netko zbog tih poteškoća prestane moliti. To, svakako, nije dobro. Što bi trebalo savjetovati onomu koji se našao u takvim iskušenjima? Kako se treba vladati?

Koje su najčešće poteškoće u molitvi?

Svatko je iskusio različite kušnje u molitvi i dobro ih poznaje. One nam molitvu čine teškom i mučnom. To zna biti velika muka, da nam sve dosadi i najradije više ne bismo ni molili. Ljutimo se na sebe i odlučimo prestati moliti. Mislimo, ovo kako molim zapravo i nije molitva, bolje je ne moliti. Moramo se čuvati ovakvih razmišljanja jer nam još više otežavaju molitvu.

Dobro je zapitati se, jesmo li sami krivi da je do toga došlo. Što je za nas molitva? Molimo li redovito? Nažalost, moramo priznati da smo vrlo znatiželjni, želimo sve vidjeti, čuti i iskusiti (gledanje svakojakih slika i filmova plitkoga sadržaja umnogome nam otežava sabrano moliti). Ne trebamo se onda čuditi što nas takve nepotrebne misli za vrijeme molitve napastuju i rastresaju. Dobro je znati svladati se i odreći se nečega bez čega inače možemo. Pogotovo se čuvati svega što je bliža prigoda i napast koja vodi u grijeh. Zli nas ne prestaje kušati i odvrćati od molitve. Tko s tim ne računa, može imati velike neugodnosti. Ne smijemo dopustiti da nam se napasnik približi. Jedino ga usrdnom i poniznom molitvom možemo držati što dalje, da nam ništa ne može.

Što bi trebalo činiti kad nam je teško moliti?

Tako se često čuje: *Dok molim, odjednom mi dođu bestidne i ružne misli. U nesnalaženju i strahu, pitam se zašto. Najbolji bi savjet bio: ostati posve miran i ne uzrujavati se. Posvijestimo si da sada molimo. Bez straha i ikakva pitanja nastaviti moliti. Dobro bi bilo izreći molitvicu sličnu ovoj: Dragi moj Bože, sada molim, ništa me drugo ne zanima nego biti povezan s tobom u ljubavi!*

Bl. Ivan Pavao II. - veliki molitelj

Nismo u stanju biti gospodari svojih misli koje bez našega pristanka dolaze. Ali možemo biti posve mirni i bez griznje savjesti jer nismo sagriješili. Napast nije grijeh. Tek s našim pristankom na napast, ona postaje grijehom.

To znači, ako nam za vrijeme molitve u pamet dođe bilo koja misao, a mi je ignoriramo, tj. ne pridajemo joj nikakvo značenje, ne oba-

ziremo se na nju, vladamo se kao da je nema, ne samo da nismo sagriješili, nego smo stekli zasluge da smo je odbili. Takve misli nije potrebno ni ispovijedati. Većina ipak to radije ispovjedi radi umirenja savjesti. Moramo biti oprezni i ne pretjerivati. Ne smijemo biti skrupulozni. Ako previše kopkamo po svojoj mašti i pitamo se koja nam je sve misao došla na pamet, može se dogoditi da nas napast prevvari. Zato, blaženi oprez!

Sjetimo se primjera svete Katarine iz Genove, koja se za vrijeme napasti protiv svete čistoće bacala u trnje te se potom žalila Gospodinu: "Gospodine, gdje si bio u trenutcima kad sam se borila protiv napasti?". Čula je odgovor: "Bio sam s tobom, jer inače to ne bi mogla izdržati!". Sveti Franjo Saleški preporučuje da za velikih kušnja u molitvi jednostavno tiho kažemo: *Živio Isus Krist! Te je riječi dobro ponavljati u sebi. Vrlo je korisno znati: nema duhovnoga čišćenja bez boli i patnje. Najbolje bi bilo da se posve prepustimo Bogu i molimo za njegovu pomoć. On nam je ne će uskratiti. Molimo posve ponizno: Dobri Bože, sada molim. Molim te, pomoz mi! Poštedi me od svega onoga što nije dobro. Pročisti moje misli! Ti dobro znaš da mi je samo do tebe stalo i ništa me drugo ne zanima. Blagoslovi me i vodi me snagom svoga Duha!*

Duhovne kušnje za vrijeme molitve mogu biti vrlo bolne. Više u molitvi ne osjećam Božju prisutnost i počinjem sumnjati. Muči me pitanje, čuje li me Bog uopće.

Takve su kušnje protiv vjere, primjerice, ako netko pred Presvetim moli i neočekivano osjeti kao da uopće ne vjeruje da je Isus prisutan u sakramentu. Ako se, k tomu, pridruži još i strah, zaista počne sumnjati. To postaje neizdrživa muka. Ponajprije, valja reći da svatko ponekad ima takvih sumnja. Ne trebamo se bojati. Bitno je biti posve miran. Klečimo i nastavimo moliti. Obnovimo čin vjere i potpuno ga predanja. Zapravo, činimo sve ono što nam sumnja dovodi u pitanje. Postajmo svjesniji da molimo i da ovo milosno vrijeme Bogu daru-

jemo: *Bože, čvrsto u te vjerujem i predajem ti potpuno svoj život.* Tim riječima ispovijedam svoju vjeru u trojedinoga Boga i njegovu prisutnost u Presvetome sakramentu.

Zapamtimo jednom zauvijek: napasti i životna iskušenja nisu grijeh, ako na njih ne pristajemo (ako se u njih ne upuštamo). Sveti Franjo Saleški jasno kaže: "Ako odmah nakon napasti ne znaš jesi li na nju pristao ili ne, ne ćeš to ni nakon dugo razmišljanja doznati". Znači, nije potrebno više razmišljati jesmo li pristali ili ne, ako odgovor na to pitanje nije odmah jasan. Ako sam slučajno pristao, to jasno znam. A ako ne znam, ne trebam uopće o tome razbijati glavu jer ionako to ne mogu doznati. Ovo je vrlo bitno pravilo o napastima i pristajanju na njih.

"Ako ne znaš jesi li pristao, onda znaj da nisi. Težak grijeh nisi učinio, jer bi to sigurno znao da jesi", veli sveti Franjo Saleški. Ovo je pravilo sigurno dovoljno kako bismo se u teškoj nutarnjoj nevolji bolje snašli. Tko Boga voli i traži, taj ne će pasti. Ako slučajno padne, svjestan je toga i to mu je jako žao. Strah nije siguran znak da smo sagriješili. Ako osjećam strah ili griznju savjesti, to još uvijek nije siguran znak da smo sagriješili. Kod ljudi dobre volje, koji misle ozbiljno s Bogom, strah je često više znak tankočutne duše koja ne želi Boga uvrijediti (usp. Hans Buob, str. 52.). Jedna od napasti (kušnja) u molitvi može biti taština. Priča se o svetome Bernardu iz Clairvauxa kako mu je za vrijeme propovijedi tihi glas govorio: "Bernarde, kako divno danas propovijedaš?". A drugi mu je glas šaptao: "Propovijedanje je opasno za tvoju poniznost!". Svetac je samo odgovorio: "Sotono, radi tebe nisam počeo, a niti ću radi tebe prestat". Napasti više nije bilo.

Što nam je činiti kad smo za vrijeme molitve rastreseni?

Svi dobro poznajemo nesvojevoljne (neželjene) rastresenosti koje su same po sebi toliko raznolike kao i sam život. Obično su neželjene. Čim počnemo moliti, one su jednostavno tu, kao naručene. Kako se u takvome stanju vladati? Različito. Postoje rastresenosti kojih se možemo lako osloboditi. Možemo ih usporediti s malim mušicama koje nam noću smetaju. Već izdaleka ih čujemo i obično je dovoljno mahnuti rukom i one se povuku, naprave krug i ponovno se vrate. Najavljuju se zujanjem. Tako i u molitvi imamo rastresenosti koje se unaprijed najavljuju i lako ih suzbijamo. Vrlo je bitno da budemo strpljivi i da se ne uzrujavamo ako ponovno dođu. Naime, pretjerana bi nas uzrujanost dovela do ludila. Stoga budimo posve mirni, rastresenosti treba posve strpljivo ignorirati, tj. na njih se ne obazirati, ne pridavati im nikako značenje. Potpuno se saberimo i usre-

Ako ne moliš, ako ne tražiš susret s Bogom, ako ne stojiš dugo s njim da bi ga upoznao, da bi ga proučavao, da bi ga shvatio, malo pomalo ćeš ga zaboraviti, nestat će ti iz sjećanja, ne ćeš ga više prepoznati, ne ćeš ga više moći ni znati voljeti.

dotočimo na molitvu. Ne ljutimo se zbog toga što smo ponovno rastreseni, što nam to smeta i ne da, da budemo sabrani. Nije se dobro ljutiti na sebe, ili čak na Boga zato što dopušta da nas koješta rastresa.

Ako smo za vrijeme molitve rastreseni, recimo mirno: *Pusti me na miru, to me sada ne zanima, s tim ne želim ništa imati!* Isto tako, dobro je zazivati ime Isusovo, odnosno izgovarati ga, jer Sotona bježi pred Isusovim imenom. Posebice je potrebno biti oprezan i pozoran i čuvati se rastresenosti koje se neprimjetno i tiho pojave. I one su mučne i teške. Odjednom se pojave da ih ne primijetimo, pogotovo ako nastojimo biti sabrani i pobožno moliti. Recimo, skrušio sam se i pribrao. Razmišljam kako ću danas ponizno moliti. Samo deset minuta poslije nalazim se na Kilmingtonu. Uopće ne znam kako sam tamo dospio. U jednome sam trenutku bio odsutan, iako sam na početku bio siguran da sam potpuno sabran.

Dobro je sjetiti se molitve i savjeta jedne mističarke iz Würzburga: "Gospodine, ako želiš da te ljubim, onda te volim upravo na ovaj način". Najvažnije je da ispunim Božju volju. Molim jer mi Bog daruje tu milost. Činim upravo ono što želi. Dobro je opet ponoviti: nemojmo se uzrujavati, ostanimo posve mirni. Još jedan dobar savjet za rastresenost: tiho se nasmiješiti svojoj slabosti i nedostatku, i reći: *Isuse, tebi je poznata moja bijeda i moja nesavršenost, budi mi milostiv!* Još jedna vrlo bitna uputa kako se vladati: čim spoznamo da smo rastreseni, potrebno je samo nastaviti moliti. Nije dobro ponavljati molitvu. Nikad to ne činiti! Ima molitelja koji, čim postanu svjesni da su rastreseni, padaju u napast da ponavljaju ono što mole: *Opet sam rastresen, moj Bože!* Takve osobe jedva dođu do amena! Ovo je jako bitno znati. Sigurno je svatko manje-više to u svome molitvenom životu iskusio. Najbolje je reći:

Gospodine, ti znaš sve, znaš da te ljubim! To je dovoljno. Naša molitva traje i dalje, iako smo duhom odlutali bez svoje volje. Ako čvrsto vjerujem da je Bog tu i da mu se molim, moja je molitva vrijedna i korisna i to vrijeme pripada Bogu. Onda sam Duh Sveti moli u meni (usp. Rim 8,26). Rastresenost može dovesti do napasti i sumnje. Ponekad se netko pita, je li uopće molitva ako tako moli, možda bi bilo bolje i korisnije nešto drugo raditi. Ne zaboravimo, ono što vrijedi jest da hoću moliti. U molitvi sam se potpuno darovao Bogu. Ostanem u njemu i s njim. To je pravi stav. Bez straha biti sabran i sve strpljivo podnijeti.

Iznad svega je vrijedno dobro upamtiti ove upute, jer ovakve poteškoće uvijek iznova dolaze. Svi to dobro znamo. Upravo onaj koji stvarno želi Boga ljubiti, jako trpi zbog toga. Potrebno je neumorno ići naprijed. Sve dok svojevolsjno ne raskinemo jedinstvo s Bogom, s njim smo u molitvi povezani. Predajmo Bogu iznova svoje slabosti i teškoće. Nema srdačnijeg jedinstva i zajedništva s Bogom kao u potpuno čistu i neograničenu predanju Božjoj volji. Zato, ako Bog dopušta da molim pod plaštem rastresenosti, ne mogu ništa boljšeg i korisnijeg i apostolski plodonosnijeg od toga činiti.

Poneke osobe osjećaju i doživljavaju molitvu kao pokoru i zadovoljštinu. Zato mnogi, proživljavajući molitvene poteškoće, govore o molitvenim mukama. Tako duša prima Boga.

Suhoća u molitvi

Česta poteškoća u molitvi je besosjećajnost. To zna svakoga molitelja pratiti. Sveta Tereziya Avilska to naziva sušom, duhovnom suhoćom. Za duhovne suhoće potrebno je suhoću ispuniti određenim molitvama: moliti Očenaš, psalam ili neku molitvu iz molitvenika. Preporuka je redovito i ustrajno moliti.

Dosada je poteškoća koju svatko poznaje. Teško je naći nekoga komu nije bilo dosadno za vrijeme molitve. Od nje nikad nismo pošteđeni. Prije nego počnemo moliti, potrebno je svjesno se sabrati i skrušiti. Može nam pomoći ova molitva: *Dobri Bože, slavim te i hvallim, častim i na svemu zahvaljujem!* Dobro je sebi posvijestiti ono što se za vrijeme molitve zbiva, naime:

- darivam svoje vrijeme Bogu koji meni dariva milost i vječnost
- što god činim sve je njegov dar
- zahvalan sam Bogu što je uvijek sa mnom, što na njega mislim i što mi je najvažniji
- bez Boga ne mogu zamisliti svoj život i sve mi je drugo u životu sporedno.
- On je mir i radost, sreća i spas. Njemu se posve predajem i iz ljubavi prema njemu sve

Nastavak na 32. str. ►

Ovdje se u srcu osjeća Gospina nazočnost

Na 18. susretu organizatora hodočašća, voditelja centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje koji se održao u Međugorju od 6. do 10. ožujka sudjelovali su i Lili Catecumeni i Bruno Gherbasi iz Rima. Lili je osnovala Centar Kraljica Mira u kojemu djeluju manja i veća molitvena skupina. Za centar i sve što čini kaže da je plod Međugorja. Bruno radi u ovome centru.

Dragana Dugandžić

Molim vas, ispričajte nam kad je i kako započela vaša povezanost s Međugorjem i kako ste doznali za ovo mjesto?

Lili: U Međugorje sam prvi put došla 1983. godine. Od 24. listopada te godine vodim hodočašća, i to činim i danas. Dolazim dvatri puta mjesečno i do sada sam došla ukupno 455 puta. U mojoj skupini bila je jedna gospođa koja je sama došla u Međugorje, i onda je obavijestila cijelu skupinu o tom događaju. Čim sam čula svjedočanstvo od ove gospođe, u srcu sam osjetila da me Gospa zove. Počela sam dovoditi hodočasnike, uz obećanje da to više ne ću činiti čim prestane oduševljenje. Ali oduševljenje se nije smanjivalo, dapače, još uvijek traje i čini mi se sve je snažnije, pa tako nastavljam dolaziti.

Bruno: Prvi sam put došao 1987. godine. Za Međugorje mi nitko nije rekao, jednostavno sam ga sanjao. Nažalost, nisam znao gdje se nalazi pa sam se raspitivao kod znana i prijatelja. Tada mi je jedna moja kolegica na poslu rekla da poznaje Lili koja organizira hodočašća u Međugorje. Potražio sam je, prijavio se na hodočašće i od tada stalno dolazim, ni sam ne znam koliko sam puta bio, bilo sam, bilo s grupom. Napustio sam i svoj posao te danas radim u Centru Kraljice Mira u Rimu.

Vaša iskustva Međugorja?

Lili: To su predivna iskustva. Čovjek osjeća stalnu želju da se popravi, da raste vjera i ljubav prema bližnjemu. Ovdje se u srcu osjeća Gospina nazočnost.

Bruno: Međugorje je potpuno promijenilo moj život, postao sam drugi čovjek. Promjena nije bila nagla, nije se dogodila odje-

danput nego malo pomalo, kroz molitvu i življenje Gospinih poruka. Kad sam došao prvi put, pet sam dana plakao, a pokojni fra

Slavko Barbarić rekao mi je da je taj plač plač čišćenja i izlječenja te da ću vidjeti plodove. Moj život stubokom se promijenio, danas sam na usluzi Gospi i Isusu, živim za njih.

Kako ste došli do osnivanja Centra Kraljice Mira, za koji kažete da je plod Međugorja?

Lili: Centar Kraljice Mira je udruga sa sedamsto-osamsto članova. Bilo je mnogo ljudi, mnogo posla, onda su došli volonteri koji su pomagali, ljudi koje sam dovela u Međugorje, ti se ljudi mijenjaju. Njih ne možeš ostaviti same, moraš ih stalno pratiti, i bila je potrebna jedna takva udruga. Osim što molimo i govorimo o Međugorju, govori se i o problemima ljudi, jer ljudima mnogo toga treba. To je udruga koja sluša ljude, koja odgovara na različita pitanja, mi svi tako rastemo. Međugorje je mnoge ljude vratilo vjere. Centar je, kako reko, plod Međugorja, kao što je i naša molitvena skupina plod Međugorja. Uz veliku molitvenu skupinu, od 1984. postoji i jedna mala molitvena skupina koja djeluje po uputama Jelene Vasilj. Ona-

ko kako je počelo u Međugorju, tako je i kod nas. U obje skupine nastojimo živjeti Gospine poruke. Naravno, na sastancima molitvenih skupina uvijek nastojimo imati svećenika, što zbog njihove zauzetosti i nije svaki put moguće. Velika molitvena skupina sastaje se jednom mjesečno, zadnje subote u mjesecu, a mala skupina se sastaje svakog utorka. Bez dvojbe, naš se život iz temelja promijenio, svi nastojimo biti na usluzi bližnjima. Tako se učimo da nam je svaki čovjek brat.

Bruno, koji je Vaš posao, za što ste zaduženi u Centru Kraljice Mira?

Bruno: Uglavnom razgovaram s ljudima telefonom, slušam njihove probleme, nastojim ih utješiti, uputiti, izravno im pomoći, to je moj posao u Centru.

Sudjelovali ste na 18. susretu organizatora hodočašća, voditelja centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje. Koliko vam ovi seminari pomažu u vašem poslu?

Lili: Sudjelovala sam na svim dosadašnjim seminarima. Bitno je poslušati mudre riječi predavača i organizatora seminara jer uvijek naučiš nešto novo, prisjetiš se nekih stvari koje si zaboravio, i to je uvijek potrebno za naš rad. Nikad se ne može reći, ja sve znam. Čovjeku mora biti jasno da je uvijek na početku, zato je dobro sudjelovati na ovakvim seminarima. Vidi se da hrvatske svećenike vodi Gospa, njihov žar dira svakoga vjernika koji ih susreće. Radosna sam što je u hodočasničkim skupinama koje sam dovela uvijek bilo dosta svećenika, koji uvijek dolaze ponovno i ponovno, sa skupinama i bez njih.

Bruno: Od prvog seminara sudjelujem na susretima, mene je to izgradilo. Svećenici koji ovdje drže predavanja, drže predavanja koja izgrađuju. Katehezu koju mi ovdje dobijemo nastojimo prenijeti svojim hodočasnicima. Mi znamo da je ovdje već dugo molitva srca, i znamo da svećenike nadahnjuje Marija.

Što mora znati jedan vodič koji dovođa hodočasnike?

Lili: Svaki vodič mora znati mnogo stvari, mora biti svjetlo, lučonoša. Vodič mora biti svjestan toga da on nije onaj koji vodi već da je vođen. Osim što treba snaga, treba i disciplina, i treba znati voditi ljude, jer ljudi dođu smušeni, dođu iz materijalnoga svijeta, i sami ne znaju kamo će sa sobom. Ljudi krenu na hodočašće kao da su krenuli na izlet, a ne shvaćaju da, zapravo, idu prema preokretu svoga života. A da bi vodič bio jak, mora mnogo trpjeti, jer ljudi ne razumiju. Najljepše je to što se ti hodočasnici vrate drukčiji i onda se ponovno vraćaju Kraljici Mira. Promjene na ljudima vidljive su, rekla bih, okom.

Poruka slušateljstvu Radiopostaje „Mir“ Međugorje i čitateljstvu Glasnika mira?

Lili: Ovdje je narod jako sretan jer svaku večer ima priliku slušati svetu Misu, moliti krunicu, slušati sadržajnu propovijed. Gospa je hrvatskom narodu darovala nešto veliko, i moraju ljudi koji ovdje žive zaista to živjeti, jer to je stvarno velika pomoć za osobni život. Nikad se ne smijemo umoriti živjeti Gospine poruke, koje, živeći ih, postaju našom snagom.

Bruno: Htio bih reći, svi mi možemo izaći na prozor ovoga svijeta i vidjeti kamo ide ovaj svijet. Naša nas majka Marija zove i ona želi da ponovno vidimo i osjetimo koliko nas Bog voli. Na nama je da otvorimo srce i da ne žalostimo Gospu.

(S talijanskog Mirjana Vasilj Zuccarini)

► **Nastavak s 21. str.**

je zacrtao njegov Stvoritelj. Čovjek može svoje određenje promašiti ili ispuniti, a društvo mu to nikad ne može oduzeti, a katkad može olakšati ili otežati do granica nemogućega. Životna tema ovoga Pape postaje obrana čovjeka. Do 1989. brani on čovjeka od komunizma, a odsada brani čovjeka od njega samoga.

Papa naglašava kako *istina o čovjeku* nije neka vjerska specifična etika nego je općenito dobro svega čovječanstva. Odsada on naglašava nepobitno ljudska prava i ljudsko dostojanstvo. I sama liberalna demokracija priznala je kako se ne može svime manipulirati i trgovati. Postoji zona nedostupnoga i nedodirljivoga, u koju ne može zadrijeti nikakva ljudska instanca, a kamoli država sa svojim aparatom. Ivan Pavao II. je jasan: Postoje granice slobode, granice tržišta, granice čovjekova odlučivanja. Postoji nešto o čemu se ne može diskutirati, postoji pravo na život, od trenutka začeca pa do naravne smrti. Nitko nema pravo na pobačaj, na eutanaziju, nitko nema pravo eksperimentirati zametcima. Nitko nema pravo na rat ili na smrtnu kaznu. Naglašava *evanđelje života!*

Neumorno ističe kako se oko nas širi i sve više uzima maha *civilizacija smrti, kultura smrti*, kulturalna klima u kojoj se životom manipulira. Dostojanstvo čovjekove osobe, čovjek kao Božja slika i prilika za Ivana Pavla II. jest objektivna veličina, zato se mora štiti od samorazaranja i zlorabe. Čovjek je čovjek samo zato jer je njegovo lice obasjano

zrakom božanskoga svjetla. Nestane li izvora svjetlosti, gubi se doskora i njegov odsjaj.

Papa Ivan Pavao II. je *zidorušitelj i mostograditelj* između Istoka i Zapada. Kao nitko naglašava on zajednički izvor, korijen – a taj je kršćanstvo. Kao nitko drugi razotkriva različite, ali u biti istoga korijena, zablude i zastranjenja obaju europskih dijelova. I kao nitko postavlja on jasna pitanja koja nitko više ne postavlja, ali nudi i odgovore koje se nitko više ne usuđuje dati. Ništa ga snažnije ne uznemiruje nego zaborav Boga u Europi. Zaborav Boga vodi u čovjekov poraz. Europska kultura ostavlja dojam *tihe apostazije*, tihoga otpada prezasićena čovjeka koji živi kao da Boga nema. I onda vapjući moli, zaklinje: *Europo, otkrij samu sebe, budi ono što jesi, otkrij iznova svoje korijenje. Doživi iznova svoje korijenje. Živi ponovno istinske vrijednosti koje su učinile tvoju povijest slavnom a tvoju sadašnjost blagoslovom za druge kontinente. Ti si kadra još uvijek biti svjetionikom i lučonošom kulture te pogonskim perom napretka za cijeli svijet.*

Pomirba

I kad god Ivan Pavao II. govori o procesu europskoga ujedinjavanja koji mu je toliko na srcu, govori on isto tako i o procesu integracije i pomirbe koji se može jamčiti samo otkrivanjem novih perspektiva razmjene, praštanja i pomirbe između osoba, naroda i nacija. Europa nosi na sebi teret povijesne krivnje koja se ne smije zanemariti, jer nasilje i iskustvo nasilja ima u sebi negativne učinke. Kao kršćani ne smijemo se nad tim čuditi zbog

toga što već u Bibliji imamo govora kako sinovi i unuci (s)nose posljedice grijeha oca. Nije to Božja želja za osvetom, nego učinici grijeha u povijesti. Nasilje počiva uvijek na konkretno ljudskoj krivnji. Tu je pak i ključ za djelatno djelovanje oko mira i pomirbe. Treba srušiti zidove nepovjerenja, šutnje, povreda, ranjavanja, iskustva straha.

Ivan Pavao II. neprestano je naglašavao kako nam je sam Bog darovao i naložio pomirbu – a to iziskuje od svakoga od nas obraćenje, pročišćavanje sjećanja i povijesnih uspomena, prerađujući potisnutoga, potrebu za dijalogom, za međusobnim odnosima, zajedničkim hodom. Pomirba nikad ne može ostati bez posljedica. Uvijek se stvara nešto novo. Nova Europa o kojoj je Papa sanjao samo je lakmus-papir za uspjeh pomirbe i djelatne međusobne solidarnosti. Samo tako Europa postaje vjerodostojnom a ljudi će moći živjeti u povjerenju. Papa je stalno naglašavao: Bez kršćanske službe pomirenja ne će uspjeti buduće europsko ujedinjenje. Stoga se od nas iziskuje trajno obraćenje prema pomirbi.

Prve mu riječi u pontifikatu bijahu: *Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata srca Kristu. Nemajte straha! Krist sve prihvaća.* Prepun ljubavi, u nastupu s moćnicima ovoga svijeta beskompromisan, očinski prema svakomu, uvijek uronjen u molitvu. Učitelj vjere i molitve. Vjere kao čvrstoga usidrenja u onome čemu se nadamo, osvjedočenost o zbiljnostima kojih ne vidimo. Za proglašenje blaženim i svetim traže se čudesa. Čudo bijaše on u osobi, poljski papa, Karol Wojtyła.

Ludost svijeta i mudrost Neba

Kakav bi uopće poredak društva i moralne vrijednosti postojale da nema nikakva života nakon ovoga zemaljskoga? Isus nije pošao spasiti svijet kao masu ili kao kolektiv, nego spasiti svakoga pojedinačno u tome svijetu. Isus ništa ne nameće, nego nudi sebe kao primjer i žrtvu. Nasuprot toj Isusovoj postavci, ljudi „ovoga svijeta“ imaju nasušnu potrebu druge ukalupljivati po svojim mjerama i ukusima.

fra Mario Knežević

Isusovo slavno uskrsnuće neprestano nuka na razmišljanje o životu za koji se Isus borio i izborio. Kakav to život Isus nakon križa nudi? Pitanja o smislu života zacijelo su najvažnija pitanja na koja osobno treba dati suvisao odgovor. Zašto smo na svijetu i što je svijet oko nas? Dati odgovor na te upite ne može niti jedna znanstvena disciplina, ma koliko se u tome napinjala argumentirano iznijeti svoje činjenice i postavke. Očito je da na važna pitanja ima odgovora koliko ima i ljudi. Smisao života ne ostvaruje se po definicijama, nego po predlošcima vlastita života, po iskustvu različitih situacija i okolnosti u koje nas baca vrtlog vremena. Stoga ne začuđuje da je nekima zatvor prostor slobode, siromaštvo milost, bolest dar, nesreća nova prigoda, kriza dobrodošla opomena... Stvarati svijet po načelu kolektivnoga mišljenja, gdje se određene vrijednosti nameću, ne može imati prolaza. Isus se, upravo zato, upućuje stazom križa kako bi baš svačijem životu dodao sadržaj i smisao. Jer, budimo jasni, kakav bi uopće poredak društva i moralne vrijednosti postojale da nema nikakva života nakon ovoga zemaljskoga. Isus nije pošao spasiti svijet kao masu ili kao kolektiv, nego spasiti svakoga pojedinačno u tome svijetu. Isus ništa ne nameće, nego nudi sebe kao primjer i žrtvu. Nasuprot toj Isusovoj postavci, ljudi ovoga svijeta imaju nasušnu potrebu druge ukalupljivati po svojim mjerama i ukusima. Isus ni spasenje ne želi nametnuti kao moranje, nego je stalno prisutna ona njegova „tko hoće“. On nudi a čovjek, kojem je Bog dao slobodnu volju, bira i odlučuje.

Ovdje držim primjerenim prenijeti razgovor koji se zbio pred jednom psihijatrijskom bolnicom. Svjedok priča kako je u vrtu te bolnice sreo mladića blijeda lica, lijepog i čuđenjem obuzetoga. „Sjedoh kraj njega na

klupu te ga upitah zašto je ovdje. On me pogleda zapanjeno pa reče: ‘Pitanje ti je neumjesno, ali ću ti ipak odgovoriti. Moj otac je od mene htio načiniti svoju sliku i priliku, a to je htio i moj stric. Moja je majka htjela da budem baš kao njezin cijenjeni otac. Moja je sestra isticala svoga muža moreplovca kao savršen primjer na koji bi trebalo da se ugledam. Moj brat je mislio da trebam biti kao i on, dobar atletičar. Tako su i moji učitelji: doktor filozofije, profesor glazbe i matematičar htjeli da budem odraz njihova lika u zrcalu. E, zato sam došao ovamo. Ovdje mi sve djeluje zdravije. Barem mogu biti to što jesam.’ Potom se iznenada okrenu k meni i reče: ‘Nego, reci mi, jesu li i tebe ovamo također otjerali obrazovanje i dobar svijet?’ A ja odgovorih: ‘Ne, došao sam u posjet.’ On reče: ‘Aha... ti si, dakle, jedan od onih što žive u ludnici s one strane zida.’“

Poruka i pouka je više nego jasna. Ne omeđuju prostor zidovi nego mi koji smo s ove ili one strane toga zida. Mi zidove svoga osobnoga svijeta gradimo i rušimo. Isus od ljudi ne stvara svoje kopije nego ostvaruje njihove ideale i prvi prolazi njihove putove, oprječan je nastojanjima zemaljskim da drugi budu svedeni na našu mjeru. To je čovjek htio učiniti i od Boga: Bog po našoj mjeri, ljudi po našem načelu, svijet po našim željama, put je koji krade ono najvrjednije od života – smisao koji svatko ponaosob treba otkriti. To je „ludost“ svijeta koji pokušava od ljudi stvarati loše kopije kao nadopunu za svoje promašaje. No, mudrost Neba nas uči da je čovjek stvoren kao slobodno biće, sa slobodnom voljom i kao slika Božja, a ne kao slika ljudska. U tom kontekstu možemo razumjeti Isusovu ponudu života. Taj život nudi priliku svima s obilježjem strpljiva čekanja čovjekova zaokreta ili obraćenja s puta „ludosti“ koji se često predstavlja pod krinkom mudrosti.

Uskrsnućem u radosnu vječnost

Bože, oče svemoguću, stvoritelju svega svijeta, danas Ti u ime Tvoga Sina Isusa zahvaljujem za vrijeme koje si mi dao i za vječnost prema kojoj u ovom vremenu putujem. Daj mi milost da vrijeme iskoristim na dobro i da Te u vremenu proslavim i posvjedočim Tvoju ljubav. Oprosti mi, jer sam često zlorabio vrijeme. Ulij mi u srce ljubav da mognem svoje vrijeme rasporediti i na vrijeme surađivati s Tvojom milošću i na vrijeme se oduprijeti svakom zlu i grijehu. Blagoslovi sve koji svoje vrijeme ne koriste, koji ne prepoznaju znakove vremena, koji svoje vrijeme troše samo na materijalne stvari, razularene zabave i u neredima. Neka se obrate. Blagoslovi sve koji nisu sposobni živjeti sadašnji trenu-

tak jer su izgubili nutarnju slobodu zaslijepljeni svojim strastima i zlom te ne prepoznaju znakove vremena i žive bez nade. Molim Te, objavi svima nama u ovom vremenu svoju ljubav, neka ona na Marijin zagovor dodirne naša srca te se otvori mo Tebi i radosno živimo očekujući blaženu nadu, dolazak Tvoga Sina Isusa Krista koji je isti jučer, danas i sutra. Neka nas Tvoj uskrsnući Sin, naš Spasitelj, svojim uskrsnućem uvede u novo vrijeme i jednom u radosnu vječnost. Tako neka bude.

(fra Slavko Barbarić)

Oni

Nije molitva droga koja nas izdvaja od okolnog svijeta i draška naša osjetila. Molitva je duboki odgovor na svakidašnje izazove oko nas. Čovjek koji se moli čovjek je koji stvara povijest.

fra Miljenko Stojić

Mislili smo da smo se riješili te zamjenice, ali nismo. Oni. Pri-lijepili se uz nas i nikako da se otkače. A morali bi. I trvenje ide naprijed.

Kad naš puk govori o vragu, kaže: „ono-mo on“. Ni ime mu ne želi spomenuti zbog njegove crnine. Ne ćemo zbog toga ni mi njihovo. Uostalom, imaju oni više imena, a posao im je uvijek isti. Uništiti istinu i na njezi-mno mjesto postaviti prijearu.

Ni Kraljica Mira ih ne imenuje, iako se duboko s njima ne slaže. Ona navješću-je drukčije novo doba i drži otvorena vrata da se i oni jednoga dana priključe. Naravno da to ne znači da im podilazi i spušta razi-nu svoga govora. Ona tek ne mrzi i žao joj je svakog čovjeka koji luta po tami.

Hrvatski puk u ovo suvremeno doba oči-to je izabran kao ono nekada židovski. Bog nam vidljivo progovara i želi da preko nas drugi ljudi shvate što im je činiti. Znam da nije lako nositi teret izabranja. Htjeli bi-smo biti bezbrižniji, ponašati se kao i drugi. Samo, do čega će nas to dovesti?

Nekada se Zapad na kojem živimo zvao kršćanski. Bio je izabran. Preko njega je Bož-ja riječ krenula u svijet. I mnogi su je prihva-tili. Kad su silnici to vidjeli, priključili su se i oni. Ali na svoj način. Natovarili su se na leđa kršćanstvu i silom ga drugima nameta-li. Moralo je doći do nesporazuma. Zapad se počeo urušavati u sebe. Izumio je prosvje-titeljstvo, a od sebe gurao renesansu. Čičao je da mu ne treba humanizam i kršćanstvo, već vjera u razum. Danas smo tu gdje jesmo. Trulež zaudara iz naizgled blještavog Zapa-da. Pokvarenost, potkupljivost na svakom koraku. Javna glasila to niječu i raspredaju o ljudskim pravima. Uspit izmišljaju i neka nova. I brod polako klizi u propast.

Što sve ovo znači zorno se vidi na državi Hrvatskoj. Narod, kojeg je Bog izabrao, po-stavio je svoj okvir za preživljavanje na ovoj kugli zemaljskoj. Dogodilo se to nakon dugih stoljeća. Uspio se othrvati daleko nad-moćnijem neprijatelju, jer su njegovi bojov-nici nosili krunicu oko vrata. I oni im to nisu zaboravili. Svjedoci smo kako ih nastoje po-niziti u Haagu i u domovini. Jer, rekospo, oni imaju različita lica i imena. Obranu na-

**Časno je biti na strani
dobra i svoga naroda.
Lako to zapažamo u
riječima Kraljice Mira.
Nije ona došla izdvojiti
nas iz prostora i vremena,
dapače, želi nas ukorijeniti
u taj prostor i to vrijeme.
Nekada nam je govorila
kako se molitvom i ratovi
mogu zaustaviti. Netko je
poslušao, netko nije.**

zivaju napadom, napad obranom. A mi na-izgled nemamo snage odbaciti takve objede. Predodređeni smo za žrtvu.

Nešto slično činili su nam i za Drugo-ga svjetskog rata i poslije njega. Predali su nas, poput mnogih drugih, u ruke komuniz-ma. Izmislili su tu pošast i pokušali je raši-riti diljem svijeta. Tamo gdje je demokraci-ja bila jača nisu uspjeli. Na kraju su nastala dva bloka: Zapad i Istok. Izgledalo je da će tako ostati vječno. Oni su zadovoljno trlja-li ruke. Posijali su nemir i sad će vladati po svome. Na njihov užas, početkom devedese-tih godina prošloga stoljeća nestade toga nji-hova čeda. Pade kao kula od karata. Hrvati, kao nekada u Mađarskoj, odigraše jednu od bitnih uloga. Viknuše da su za demokraciju. U njihovim očima, to se ne oprašta. Sukob započne i traje sve do danas.

Časno je biti na strani dobra i svoga na-roda. Lako to zapažamo u riječima Kraljice Mira. Nije ona došla izdvojiti nas iz prostora i vremena, dapače, želi nas ukorijeniti u taj prostor i to vrijeme. Nekada nam je govo-rila kako se molitvom i ratovi mogu zausta-viti. Netko je poslušao, netko nije. Da smo svi poslušali, koraci bi nam bili kudikamo laganiji. Nikad, međutim, nije kasno. Dok oni ponovno navaljuju na nas, sjetimo se ri-ječi Kraljice Mira. I počnimo moliti, da bi-smo nakon molitve odlučili što i kako dalje. Nije molitva droga koja nas izdvaja od okol-nog svijeta i draška naša osjetila. Molitva je duboki odgovor na svakidašnje izazove oko nas. Čovjek koji se moli čovjek je koji stva-ra povijest.

Blaženi kardinal Alojzije Stepinac tako-đer je živio u teška vremena. Teža nego ova naša današnja. Imao je odgovornu službu. Kad je došao trenutak ostati na crti božan-skih i ljudskih načela ili sve to pogaziti za uživanje u ovozemaljskim slastima, izabrao je ono prvo. Znao je da to može donijeti i smrt, ali se nije bojao. Zbog svega toga je na komunističkom sudu uzdignute glave rekao da mu je savjest čista.

Na isti način postupili su i pobijeni herce-govački franjevci. Za svoja uvjerenja dali su svoje živote. Neprijatelj je mislio da ih je do-krajčio. Široki Brijeg, taj simbol vjere i hrvat-stva, doslovno je srađeno sa zemljom. Ali iz pepela je niknulo novo sjeme i nastavilo tra-jati u povijest. A njih je zameo vjetar.

I još kratko, gdje smo mi u svemu ovome?

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i u Crkvi čitajte u Glasniku mira, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:
Glasnik mira, Gospin trg 1,
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
Faks: 00 387 36 651 300
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima Glasnik mira.
Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na Glasnik mira.

Služba pretplate:
Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
++387 36/653-326 glavni tehničar
++387 36/653-310 marketing
Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

Tjedni molitveni program
ljetni raspored (od 1. svibnja do obljetnice ukazanja)

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizm: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Križni put uz Križevac
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 19 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

*Svjetlo svijetli u tami
i tama ga ne obuže...*

